

Aleg. 127.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszu krajowego, funduszków ze skarbu krajowego dotowanych i funduszków budżetem objętych za rok 1889.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone przez Wydział krajowy, a przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 3. marca komisyi budżetowej do zdania sprawy przekazane zamknięcie rachunków funduszków krajowych za r. 1889 obejmuje w trzech głównych działach:

1. Zamknięcie rachunków funduszków budżetem objętych.
2. Zamknięcie rachunków funduszków budżetem nieobjętych.
3. Zamknięcie rachunków funduszu propinacyjnego.

Niniejsze sprawozdanie komisyi budżetowej obejmuje dział pierwszy, to jest zamknięcie rachunków funduszków budżetem objętych. Pozostałe dwa działy będą przedmiotem osobnych sprawozdań.

Zamknięcie rachunków będące przedmiotem niniejszego sprawozdania, dzieli się na trzy części, a mianowicie:

- a) fundusz krajowy w ścisłejszem znaczeniu;
- b) fundusze dotowane ze skarbu krajowego;
- c) fundusze samoistne, dla których Sejm ustanawia budżet dochodów i wydatków.

Co do formy tego zamknięcia nie ma komisya budżetowa nic do zauważania, ponieważ Wydział krajowy trzymał się pod tym względem ściśle wskazówek przez komisję budżetową w latach dawniejszych ustanowionych, a przez Wysoki Sejm aprobowanych. Gdy forma ta odznacza się jasnością i dokładnością, niema powodu do jakichkolwiek w tej mierze zmian.

Po tych kilku wstępnych uwagach, przystępujemy do pierwszej części naszego zadania to jest do zdania sprawy o zamknięciu rachunków

Funduszu krajowego w ścisłejszem znaczeniu.

Uchwalona przez Wysoki Sejm ustawa finansowa z dnia 19. października 1888 ustanowiła ogół wydatków funduszu krajowego na rok 1889 na kwotę 4,060.897 zł. a to w dziale wydatków zwyczajnych 3,954.827 zł., a w dziale wydatków nadzwyczajnych 106.070 zł. Uchwa-

łami sejmowemi z dnia 15., 16., 21., 23. i 24 stycznia 1889 przyzwolone zostały kredyty dodatkowe w łącznej kwocie 140.684 zł., tak że ogół wydatków na rok 1889 ustanowiony został na ogólną kwotę 4,201.581 zł.

Przedłożone przez Wydział krajowy zamknięcie rachunków za rok 1889 wykazuje ogół wydatków rzeczywistych 4,711.828 zł., a to w dziale wydatków zwyczajnych 4,605.482 zł., w dziale wydatków nadzwyczajnych 106.346 zł. Z porównania preliminarza z rzeczywistym wynikiem okazuje się, że przekroczone preliminarz: w wydatkach zwyczajnych o 509.971 zł., w wydatkach nadzwyczajnych o 276 zł., a ogólne przekroczenie dozwolonych kredytów wynosi 510.247 zł.

Dochody funduszu krajowego preliniowane były na kwotę 4,064.770 zł., zaś uchwałą z d. 24. stycznia 1889 przyzwolono na pożyczkę w kwocie 94.059 zł. a to na częściowe pokrycie uchwalonych jednocześnie dodatkowych kredytów. Ogół dochodów miał przeto podług budżetu wynosić kwotę 4,158.829 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje ogół dochodów rzeczywistych w kwocie 4,006.069 zł., dochody rzeczywiste więc były mniejsze od preliniowanych o 152.760 zł.

Z porównania rzeczywistych dochodów z rzeczywistymi wydatkami okazuje się faktyczny niedobór w kwocie 705.759 zł., a gdy budżet wraz z kredytami dodatkowymi wykazywał niedobór w kwocie 42.752 zł., przeto wynik rzeczywisty był cyfrowo *niekorzystny* o 663.007 zł. Komisya budżetowa musi jednak już na tem miejscu zauważyć, że w tym niedoborze mieści się suma 415.625 zł. użyta po nad budżet na całkowitą spłatę długu w banku dla krajów koronnych, która przeto nie stanowi właściwego administracyjnego niedoboru.

Poniżej szczegółowo omawiać będziemy pozycje tak dochodów jak wydatków, wykazujące w rzeczywistej wynikułości, znaczniejsze zboczenia od uchwalonego budżetu, tutaj jednak już zaznaczymy, że Wydział krajowy, uzasadniając te różnice, przytoczył powody, dla których wynik rzeczywisty był większy lub mniejszy od kwoty wyznaczonej w budżecie. Komisya budżetowa badała te powody, a przy niektórych pozycjach zażądała bliższych wyjaśnień, szczegółowych rachunków i wykazów i na tej podstawie opiera swoje w ciągu niniejszego sprawozdania czynione uwagi, przyczem komisya zawsze miała na uwadze tę okoliczność, że przeniesienie kwot preliniowanych na wydatki zwyczajne w jednych rubrykach i pozycjach, dla pokrycia zwiększonych wydatków zwyczajnych w innych pozycjach i rubrykach, uzasadnione było upoważnieniem danem Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm w ustawie finansowej z r. 1889.

W y d a t k i.

Wykazaliśmy już powyżej, że ogólna kwota wydatków preliniowana na rok 1889 wynosiła kwotę 4,201.581 zł. W rzeczywistości zaś wydatki wynosiły 4,711.828 zł. Przekroczone więc preliniowaną kwotę o 510.247 zł.

Bliższe szczegółowe badania pojedynczych rubryk działu wydatków wykazuje, że w rubr. I. „Koszta reprezentacji kraju“, w rubr. IV. „Koszta szczepienia“, w rubr. V. „Koszta sanitarne“, w rubr. VII. „Wydatki na cele wykształcenia i oświaty“, w rubr. VIII. „Utrzymanie pomników“, w rubr. X. „Drogi“ (nadz.), w rubr. XII. „szupaśnictwo“ i w rubr. XVI. „Na cele przemysłu“ (nadz.) wydano ogółem mniej niż preliniowano o 54.401 zł., zaś w rubr. II. „Koszta zarządu“, w rubr. III. „Koszta leczenia“, w rubr. IX. „Kwaterunkowe żandarmeryi“, w rubr. X. „Drogi“ (zwycz.), w rubr. XI. „Dotacje dla zakładów“, w rubr. XIV. „Umarzanie i oprocentowanie pożyczek“, w rubr. XV. „Na cele rolnictwa i górnictwa“, w rubr. XVI. „Na cele przemysłu“ (zwycz.) i w rubr. XVII. „Rozmaite“ przekroczone ogółem preliniowaną kwotę o 564.648 zł. Porównanie obu powyższych kwot, wydaje ogólne przekroczenie w kwocie 510.247 zł. jak powyżej wykazano.

Wydatki rzeczywiste *mniejsze* od preliminowanych wykazują następujące rubryki:

Rubr. I. „*Koszta reprezentacji kraju*“. Rubryka ta dzieli się na dwa działy: A. „Sejm krajowy“, B. „Wydział krajowy“. W dziale A. preliminowano kwotę 68.926 zł., wydano zaś tylko 68.117 zł. Główne zaoszczędzenie w tej rubryce miało miejsce przy dyetach dla posłów, z tego tytułu bowiem wydano 32.805 zł. zamiast preliminowanych 36.000 zł., a to z powodu krótkiego trwania sesji sejmowej. Ponieważ zaś w innych pozycjach tego działu przekroczone preliminowane kwoty o ogólną sumę 2.478 zł., z tego powodu pozostało wyżej wykazane nieznaczne zaoszczędzenie. Przekroczenia w pojedynczych pozycjach tego działu usprawiedliwione są po części obowiązującymi umowami, jak przy wydatkach za spisywanie sprawozdań, po części konieczną potrzebą jak przy opale, oświetleniu, pisarzach dziennych i potrzebach kancelaryjnych. W dziale B. „Wydział krajowy“ wydano mniej niż preliminowano o 1.278 zł. a to z powodu, że jeden z członków Wydziału krajowego (Dr. Smolka) nie pobierał pensji za czas pobytu w Wiedniu w Radzie państwa.

W rubr. IV. „*Koszta szczepienia*“ wydano na krowiankę 1.900 zł. zamiast preliminowanych 1.600 zł., przekroczone więc w tej pozycji preliminowaną kwotę o 300 zł., gdy zaś na koszta podróży i diety lekarzy wydano mniej niż preliminowano o 640 zł., przeto w całej rubryce wydano kasowo mniej niż preliminowano o 340 zł., a jeżeli uwzględnimy pozostałą z tego roku należność bierną w sumie 376 zł., okaże się, że właściwie przekroczone preliminarz o nieznaczną kwotę 36 zł.

W rubr. V. „*Wydatki sanitarne*“ wydano 4.233 zł., zamiast preliminowanych 7.000 zł. czyli mniej o 2.767 zł. z powodów zmienności tych wydatków, czynionych na podstawie rachunków przez Namiestnictwo składanych.

W rubr. VII. „*Wydatki na cele wykształcenia i oświaty*“. Główną pozycję tej rubryki stanowi pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego. W tej pozycji preliminował budżet 654.528 zł., a następnie przyzwolony został kredyt dodatkowy w kwocie 94.249 zł., razem więc preliminowano 748.777 zł., rzeczywiste zaś wydatki tej pozycji podług specjalnego zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego wynosiły tylko 708.403 zł., wydano więc z tego tytułu mniej niż preliminowano o 40.374 zł. Uzasadnienie tej różnicy będącej wynikiem przekroczeń i zaoszczędzeń w pojedynczych pozycjach funduszu szkolnego, znajdzie się poniżej przy szczegółowym zamknięciu rachunków tego funduszu.

W rubr. VIII. „*Utrzymanie pomników historycznych*“, preliminowano kwotę 12.560 zł., wydano zaś tylko 11.133 zł., czyli mniej o 1.427 zł. Wydano mianowicie mniej niż się preliminowano „na restaurację pomników w ogóle“ o 688 zł. i tytułem stałego datku do renty dożywotniej dla p. Schmidy - Ciałyńskiego mniej o 500 zł. z powodu śmierci dożywotnika, nareszcie wydano mniej niż preliminowano o 200 zł. na opał i potrzeby kancelaryjne w kraj. archiwum aktów grodzkich i ziemskich.

Rubr. X. „*drogi krajowe*“ (nadzwyczajne). Do działu wydatków nadzwyczajnych tej rubryki należą: a) nowe budowy i rekonstrukcje i b) budowa i utrzymanie domków mytniczych.

a) *nowe budowy i rekonstrukcje dróg*. W tej pozycji preliminował budżet 78.000 zł., a mianowicie na drogę Borszczów - Kołędziany 20.000 zł. i na Rzeszów - Nadbrzezie 58.000 zł., na pierwszą z tych dróg wydano 19.718 zł., zaś na drugą Rzeszów - Nadbrzeże tylko 33.708 zł., więc na budowę preliminowanych dróg wydano ogółem mniej o 24.574 zł. Wydział krajowy jednak wydał na niepreliminowaną w budżecie drogę Dynów - Kanczuga kwotę 2.329 zł. na wypracowanie planów i kosztorysów i na rozpoczęcie trasy tej drogi. Stało się to na żądanie Namiestnictwa w celu uzyskania od skarbu państwa subwencji, która też w kwocie 100.000 zł. przyznana została wraz z przyrzeczeniem bezprocentowej pożyczki w kwocie 60.000 zł. Również wydał Wydział krajowy kwotę 20.106 zł. na budowę mostu pod Kurowem (na drodze Słotwina - Brzesko - Sącz), na którą to budowę Sejm na r. 1889 żadnej kwoty niepreliminował. Potrzebę

tej budowy uzasadnił Wydział krajowy w sprawozdaniach z czynności za lata 1889, 1890 a Wys. Sejm uznał takową, uchwalając na dalszą budowę tego mostu w r. 1890 kwotę 10.000 zł.

b) „budowa i utrzymanie domków mylniczych“. Na te wydatki preliminował budżet 3.000 zł., wydano zaś tylko 1.919 zł. czyli mniej o 1.081 zł. Jeżeli jednak uwzględnimy, że w tej pozycji pozostały zaległości bierne w kwocie 1.257 zł. z powodu niepodniesienia przez Wydziały powiatowe w Stanisławowie i Brzeżanach asygnowanych im kwot, okaże się, że właściwie przekroczone w tej pozycji preliminarz o nieznaczną kwotę 176 zł.

Rubr. XII. „wydatki na szupaśnictwo“. Na pokrycie tych wydatków preliminowaao 20.000 zł. a wydano 18.232 zł. Zaoszczędzenie to zawdzięczyć należy korzyściom uzyskanym z objęcia dostawy odzieży we własny zarząd, jak również i tej okoliczności, że część kosztów szupasowych pokryto z pieniędzy odebranych szupaśnikom.

Rubr. XVI. „na cele przemysłu“. W dziale wydatków nadzwyczajnych tej rubryki preliminowano ogółem kwotę 5.070 zł., a wydano 3.679 zł. Nie wydano mianowicie kwoty 600 zł, preliminowanej dla szkoły koszykarskiej w Jarosławiu, kwotę 500 zł. preliminowanej na warsztat wzorowy w Horodence, ponieważ warsztat ten w roku budżetowym nie wszedł w życie.

Więcej niż preliminowano, wydano w następujących rubrykach:

Rubr. II. „koszta zarządu“. Na wydatki tą rubryką objęte preliminowano ogółem 249.387 zł., wydano zaś rzeczywiście 276.921 zł., przekroczone więc preliminarz o 27.534 zł. Więcej niż połowa preliminowanych w tej rubryce wydatków przypada na płace urzędników i woźnych. Na te płace wydano 132.616 zł. zamiast preliminowanych 131.460 zł. czyli więcej o 1.156 zł. Działy: konceptowy, rachunkowy, kasowy, techniczny, sanitarny i statystyczny nie przedstawiają różnic między rzeczywistymi wydatkami a preliminowanymi kwotami, a virement między pojedynczemi rangami etatu konceptowego dozwolone było uchwałą sejmową, ponieważ wszystkie rangi tego działu służby krajowej mieszczą się w jednej pozycji. W dziale manipulacyjnym wykazuje poz. 23 f. przekroczenie preliminowanej kwoty 2.400 zł. o 1.171 zł., zamiast bowiem systemizowanych 3 posad asystentów, było przez $\frac{1}{2}$ roku obsadzonych takich posad 6. Największe stosunkowo przekroczenie wykazuje poz. 24 tej rubryki „dyurniści i zastępstwa urzędników“, zamiast preliminowanych na ten cel 40.828 zł., wydano 46.268 zł. czyli więcej o 5.440 zł. wydano mianowicie więcej niż preliminowano na dyurnistów w dziale konceptowym o 825 zł., oprócz kwoty 833 zł. zarachowanej w poz. 17 a, zaś w dziale statystycznym wydano więcej o 2.495 zł. W tym dziale bowiem zamiast preliminowanych 1.934 zł. wydano 4.429 zł., Wydział krajowy tłumaczy to przekroczenie zarówno jak i przekroczenie w poz. 23 f., wzrostem czynności, dla których preliminowane siły okazały się niedostateczne. Przekroczenia te powtarzające się corocznie spowodowały komisję budżetową do przedłożenia w roku 1890 wniosków co do reorganizacji instytucji dyurnistów w Wydziale krajowym. Wys. Sejm wnioski te uchwalił, a Wydział krajowy osobne na bieżącej sesji sejmowej w tym przedmiocie przedłożył sprawozdanie. Z tego powodu komisja budżetowa w niniejszem sprawozdaniu wstrzymuje się od wszelkich w tej mierze uwag, dla których znajdzie się odpowiednie miejsce w sprawozdaniu komisji budżetowej o wzmiankowanym przedłożeniu Wydziału krajowego. Na „zastępstwo urzędników“ preliminowano w tej samej pozycji lit. g. kwotę 1.220 zł., a wydano 3.174 zł. czyli więcej o 2.054 zł. Przekroczenie to powstało w części z powodu, że z kredytu tego pobierał wynagrodzenie fachowy urzędnik dla spraw rolniczych, którego posada stabilizowaną została dopiero w r. 1890. Resztę przekroczenia tłumaczy Wydział krajowy pomnożeniem się czynności na wszystkich działach. Ponieważ z pozycji tej wydatkowano także na dyurnistów, przeto z przyczyny powyżej podanej dalszych uwag w tym względzie nie czyni.

W poz. 27 tej rubryki preliminowano na „remunercyje“ kwotę 2.900 zł. a wydano 4.794 zł. przekroczone więc preliminarz o 1.894 zł. W pozycji tej tylko kwota 1.000 zł. preli-

minowana dla urzędników i sług Wydziału krajowego może właściwie być nazwaną remuneracją, inne kwoty w tej pozycji preliminowane, stanowią wynagrodzenie za specjalne czynności. Tytułem właściwych remuneracji wydano 1.445 zł. zamiast preliminowanych 1.000 zł. Przekroczenie to usprawiedliwione jest znacznym wzrostem personalu urzędniczego i służbowego. Wydział krajowy z uwagi, że dotychczasowy preliminowany na ten cel kredyt od szeregu lat już okazał się niedostatecznym, wstawił do preliminarza swego na 1892 znaczniejszą kwotę. Przy sposobności sprawozdania o tegorocznym preliminarzu, komisya budżetowa będzie miała sposobność wyjawienia swojego zdania o tem żądaniu Wydziału krajowego.

Na „wynagrodzenie dla rzecznika prawnego“, preliminował budżet 1.000 zł. a wydano 2.167 zł. Podług wyjaśnienia Wydziału krajowego przekroczenie to powstało z powodu powierzenia od 1. lipca 1887 r. syndykatu Dr. Bielińskiemu za rocznem stałem wynagrodzeniem 2.000 zł. oraz zwrotem wydatków kancelaryjnych. Co do zmiany osoby syndyka komisya budżetowa żadnych nie czyni uwag, ponieważ sprawa ta leży w zakresie działania Wydziału krajowego. Komisya budżetowa nie może jednak zataić uwagi, że Wydział krajowy zawarłszy umowę z syndykiem, obowiązującą od 1. lipca 1887 miał obowiązek w przedłożonym w r. 1888 preliminarzu na r. 1889 uwidocznic tę zmianę i w odnośnej pozycji zażądać od Sejmu wyższego na ten cel kredytu. Pozostawienie w preliminarzu na r. 1889 kwoty 1.000 zł. dla syndyka, pomimo że od roku przeszło obowiązywał nowy układ, wymagający na ten cel co najmniej kwoty 2.000 zł. było sprzeczne z faktycznym ówczesnym stanem rzeczy, i nie świadczy dobrze o dokładności i ścisłości przedstawianych w ubiegłych latach przez Wydział krajowy preliminarzy, nawet w takich pozycjach, które na podstawie obowiązujących umów i układów ściśle oznaczone być mogą.

W poz. 28a preliminowano na „koszta podróży i diety“ kwotę 5000 zł., a wydano 6442 zł. Część tego przekroczenia w kwocie 561 zł. znajduje pokrycie w przepisanych do zwrotu należnościach, od gmin i powiatów, a wydatek większy w tej pozycji poniesiony być musiał wskutek rozszerzenia kontroli nad gospodarką gmin i spowodowanych przez to rozlicznych komisij lustracyjnych, również zostały w tej pozycji zarachowane koszta rozlicznych podróży w sprawach melioracyjnych, przemysłowych, szkół rolniczych i koszta rozmaitych deputacyj.

W poz. 29 preliminowano na „pensye i zaopatrzenia“ 11.603 zł. a wydano 14.611 zł., a to z powodu przyznania w ciągu roku w myśl statutu emerytalnego nowych pensyj i zaopatrzeń. Większe te zapotrzebowania zostały w następnym preliminarzu uwidocznione i przez Wysoki Sejm zaaprobowane. Na „konserwację i adaptację budynku i obejścia w gmachu sejmowym“ preliminowano w poz. 32 m. 4.000 zł., wydano zaś 7.597 zł. Powodem tego przekroczenia były znaczne roboty konserwacyjne, dekoracyjne, odnawianie rzeźb, urządzenie fryzu w sali sejmowej i t. d.

W poz. 33 preliminowano na „zaliczki dla urzędników i dla służby“ 10.800 zł. a gdy na ten cel wydano 33.032 zł., z których po potrąceniu spłaconych rat bieżących w kwocie 14.009 zł. pozostało niespłaconych 19.023 zł., przekroczone preliminarz o 8.223 zł. Pozycja ta pozostaje w ścisłej łączności z poz. 11 rubr. V. dochodów i w tej też łączności wyjaśnioną być winna. Budżet na r. 1889 preliminował tytułem udzielić się mających zaliczek kwotę 10.800 zł., zaś tytułem zwrotów zaliczek preliminowano 15.300 zł. tak że z tego tytułu miała wpłynąć do kasy krajowej kwota 4.500 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje w wydatkach kwotę 19.023 zł. w dochodach zaś 21.879, tak że do kasy krajowej wpłynęło tylko 2.856 zł. czyli mniej niż preliminowane o 1.644 zł. Z kwoty 19.023 zł. pozostałych z roku budżetowego niespłaconych zaliczek odpisano wskutek śmierci 199 zł. a pozostałą resztę 18.824 zł. przypisano do zwrotu jako należność czynną w następnych latach ściągnąć się mającą. Komisya budżetowa musi jednak zauważyć, że oprócz zaliczek udzielonych urzędnikom krajowym z tej rubryki, zamknięcie

rachunków wykazuje także zaliczki udzielone takimże urzędnikom z innych rubryk funduszu krajowego, a mianowicie z rubr. X. dla urzędników oddziału drogowego 1.415 zł. i z rubr. XIII. dla oddziału melioracyjnego 625 zł., przez co przekroczenie przyzwolonego na zaliczki kredytu jest większe o 2.040 zł. od wykazanej powyżej kwoty.

Komisya budżetowa miała już raz sposobność wyjawienia swego zdania, że natura tego kredytu zależnego jedynie i wyłącznie od woli Sejmu, nie przypuszcza właściwie możliwości przekroczenia a Wydział krajowy chcąc na przyszłość uniknąć przekroczeń wstawił do swego preliminarza na r. 1892 kwotę, jaka wobec zwiększonej liczby urzędników i służ krajowych zdawała mu się na ten cel potrzebna. O tem żądaniu Wydziału krajowego komisya budżetowa będzie miała sposobność wyjawienia swego zdania przy sprawozdaniu o budżecie na r. 1892, na tem jednak miejscu komisya budżetowa zaznacza, że jej zdaniem wszystkie zaliczki udzielone urzędnikom krajowym wszelkich kategorii z funduszu krajowego winne być czerpane z jednej pozycyi, a nie rozrzucone po rozmaitych rubrykach i pozycjach budżetu funduszu krajowego.

Rubr. III. „*Koszta leczenia ubogich chorych*“. Na te koszta preliminowano kwotę 690.000 zł., wydatki rzeczywiste zaś wynosiły 807.205 zł. przekroczone więc preliminarz o 117.205 zł. Preliminarz na r. 1889 ułożony został na podstawie dat z r. 1887. W tym roku zapłacono za 1,147.590 dni leczenia, zaś w r. 1889 takich dni leczenia było 1,293.228. Gdy się nadto rozważy wyniki rubr. XI. wydatków i rubryk IV. i V. dochodów pozostających z rubr. III. w ścisłym związku okazuje się, że przekroczenie właściwe w tej rubryce redukuje się do kwoty 101.523 zł. Wydatki te nie zależą od woli i zarządzeń Wydziału krajowego i muszą być ponoszone w miarę sprawdzonych wykazów szpitali i zakładów krajowych i szpitali powszechnych prowincjonalnych.

Rubr. IX. „*Kwaterunkowe żandarmeryi*“. Na te koszta preliminowano 86.748 zł. a wydano 103.690 zł. czyli więcej o 16.942 zł. a to na podstawie rachunków przez komendę żandarmeryi przedłożonych. Większy wydatek spowodowany został utworzeniem 53 nowych posterunków z 244 żołnierzami i pomnożeniem etatu o 1 oficera sztabowego i 10 oficerów oddziałowych. Rubryka ta wykazuje także wydatek nadzwyczajny w kwocie 4.887 zł., który wcale nie był preliminowany. Odnosi się on do kosztów budowy własnego domu dla żandarmeryi we Lwowie. Z przyzwolonego na budowę tego domu kredytu 150.000 zł. wydano w r. 1888 kwotę 117.495 zł. zaś pozostałą resztę 32.505 zł. przeniesiono na r. 1889. W tym roku wydano zaś na spłacenie należności przedsiębiorcom budowy i na urządzenie gmachu ogółem 37.392 zł., a nadwyżkę wydatków w kwocie 4.887 zł. pokryto z funduszu krajowego. Budowa nie została jeszcze ukończoną w roku budżetowym przeto i rachunki jeszcze nie zostały zamknięte, dodatkowe roboty nastąpiły jeszcze w r. 1890, a szczegółowy rachunek zestawiony zostanie po zupełnem ukończeniu budowy.

Rubr. X. „*Drogi krajowe*“. Trzy pozycye zwyczajnych wydatków tej rubryki wykazują znaczniejsze różnice między preliminarzem a rzeczywistymi wydatkami. Utrzymanie dróg kosztowało mniej niż preliminowano o 4.382 zł. Wydatki zwyczajne na myta wynosiły mniej niż preliminowano o 749 zł., natomiast przekroczone preliminowaną na koszta zarządu kwotę 116.941 zł. o 6.024 zł. Kwota 4.382 zł. mniej wydana na utrzymanie dróg nie stanowi właściwego zaoszczędzenia, ponieważ z tego roku budżetowego pozostało zaległości biernych 5.132 zł., a nadwyżka w kwocie 750 zł. ma całkowite pokrycie w należnościach czynnych. Przekroczenie preliminowanej na koszta zarządu kwoty o 6.024 zł. powstało po części z powodu przyznania pełniącym obowiązki inżynierom dodatków pięcioletnich, począwszy od 1. Stycznia 1889, a to na podstawie uchwały sejmowej z dnia 12. Października 1888, po części z powodu udzielonych zaliczek z których w ciągu roku budżetowego nie spłacono 1.415 zł., a przeważnie z powodu większych wydatków na sprawienie, uzupełnienie i naprawę wzorów i naczyń i na koszta po-

dróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i komisji nadzwyczajnych. W dwóch tych pozycjach przekroczono budżet o 2.412 zł. a to na podstawie rzeczywistej a koniecznej potrzeby.

W rubr. XI. „*Dotacje dla zakładów krajowych*“. Wydano tytułem dotacji dla wszystkich oddziałów szpitala św. Łazarza 20.968 zł., który to wydatek nie był w budżecia preliminowany. Różnicę tę wykazuje szczegółowe zamknięcie rachunków tego szpitala, z którego poniżej zdajemy sprawę.

Rubr. XIII. „*Budowy wodne i melioracje*“. Na biuro melioracyjne preliminowano ogółem 25.053 zł., wydano zaś 27.455 zł. czyli więcej o 2.402 zł. W tej kwocie przekroczenia mieszczą się zaliczki i remuneracje udzielone inżynierom i asystentom w kwotach 625 zł. i 500 zł. jak również większy niż preliminowano wydatek o 990 zł. na sprawienie narzędzi i zakupno potrzeb rysunkowych.

Na wykonanie budowli wodnych jako zasiłki $3\frac{1}{3}\%$ na regulację rzek niespławnych w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. Października 1882 preliminowano ogółem w poz. 155 a do u, kwotę 25.695 zł., która w zamknięciu rachunków figuruje jako wydana całkowicie; ponieważ w moc uchwały sejmowej z dnia 10. Października 1888 wszystkie kwoty w tej pozycji preliminowane mogły być użytkowane do końca marca 1891, przeto niespotrzebowano w roku budżetowym kwoty przeniesione zostały na rachunek r. 1890.

W poz. 155 o) preliminowano do dyspozycji Wydziału krajowego 10.000 zł. na rozmaite regulacje, specjalnymi pozycjami budżetowymi nieobjęte. Na ten cel jednak wydał Wydział krajowy w roku budżetowym 22.750 zł., z których po potrąceniu przeniesionych z roku 1888 kredytów w kwocie 10.641 zł. pozostała jako wydatek roku budżetowego kwota 12.108 zł., przekroczono więc preliminarz o 2 108 zł., a to z powodu naglących robót ochronnych na Wiśłoku i na kanale chorzelowskim.

W poz. 156 preliminowano w 10. subpozycjach kwotę 147.658 zł. na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy państwowej z dnia 30. Czerwca 1884 r. Wszystkie te kwoty zostały albo wydatkowane, albo w części lub w całości przeniesione na rachunek roku 1890.

W poz. 157 tej rubryki preliminowano 3.000 zł. na przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych i studyów dla powiatów, spółek wodnych i gmin. W roku budżetowym jednak roboty te wymagały nakładu 9.256 zł., a część tych wydatków zwróconą zostanie funduszowi krajowemu z odnośnych funduszy regulacyjnych gdy takowe wejdą w życie.

Rubr. XIV. „*Odsetki od pożyczek i umarzanie tyche*“. Na potrzeby tej rubryki preliminował budżet w poz. 158—171 kwotę 506.266 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje w tych pozycjach wydatek ogólny w kwocie 862.664 zł., przekroczono więc preliminowane w tych pozycjach kwotę o 356.398 zł., a gdy w poz. 171 a i b Wydział krajowy wydał kwoty 2.136 i 34.997 zł. które pozycje nie były w budżecie preliminowane, przeto wynosi ogólne przekroczenie tej rubryki kwotę 393.531 zł. Wydział krajowy w swoim zamknięciu rachunków wykazuje przekroczenie w tej rubryce mniejsze o 41.167 zł., ponieważ od sumy właściwego przekroczenia potrącił Wydział krajowy niewydaną kwotę 41.167 zł. przyzwołaną wprawdzie przez Sejm dnia 24. Stycznia 1889 r. na pokrycie niedoboru funduszu krajowego z roku 1887 ale pozostawioną bez pokrycia, a którą Wys. Sejm następnie wstawił do budżetu na rok 1890, przeznaczając nań pokrycie w tym budżecie.

Różnice w pojedynczych pozycjach tej rubryki między preliminarzem a rzeczywistymi wydatkami na korzyść lub niekorzyść budżetu powstały z powodu, że albo nie przedłożono do wypłaty wszystkich obligacyj wylosowanych i płatnych kuponów, lub też zgłoszono znaczniejsze kwoty tych efektów i kuponów z lat dawniejszych.

Bliższego wyjaśnienia wymaga tylko jedna pozycja a mianowicie poz. 161, w której

preliminowano 46.259 zł. na spłatę dwóch rat i oprocentowanie reszty pozostałego długu z pierwotnej pożyczki 600.000 zł. zaciągniętej w banku dla krajów koronnych w Wiedniu, a z której Wydział krajowy wydał 434.044 zł. przez co powstało przekroczenie w kwocie 387.785 zł. Wydział krajowy bowiem spłacił w roku budżetowym cały pozostały jeszcze dług w kwocie 420.000 zł. na co wraz z odsetkami użył potrzebnej kwoty 434.044 zł. Podług wyjaśnień Wydziału krajowego operacja ta dokonana została w sposób następujący: Celem spłaty bankowi dla krajów reszty dłużnego kapitału 420.000 zł wypożyczono na razie w obligacjach pożyczki krajowej z r. 1883 od funduszy stypendyjnych 376.500 złr, od funduszu propinacyjnego 61.000 zł., razem więc w obligacjach pożyczki kraj. 1883 im. wart. 437.500 zł. spłacić się mających pomienionym funduszom z nowej pożyczki krajowej roku 1889, której emisja była w toku. Za pożyczone obligacje uzyskano po kursie 96 gotowiznę 420.000 zł., którą spłacony został dług do banku dla krajów koronnych.

Zwrot efektów funduszom stypendyjnym i funduszowi propinacyjnemu, nastąpił przez zaciągnięcie 4 $\frac{1}{2}$, % pożyczki od funduszu pożyczkowego spółek wodnych w gotowiznie 415.625 zł. za którą to sumę zakupione po kursie 95 obligacje pożyczki krajowej z roku 1889 im. wart. 437.500 zł. powyższymi funduszom zwrócone zostały. W rzeczywistości operacja ta w ten sposób przeprowadzona została, że wiedeński bank dla krajów koronnych przyjął na spłatę reszty długu obligacje pożyczki krajowej z r. 1883 po kursie 96 za 100, które Wydział krajowy tytułem pożyczki wziął u funduszy stypendyjnych i u funduszu propinacyjnego. Emitując następnie pożyczkę z roku 1889. Wydział krajowy złożył do tych funduszy taką samą ilość obligacji tej pożyczki, ile w swoim czasie wypożyczył obligacji pożyczki z roku 1883. Funduszowi pożyczkowemu dla spółek wodnych, na rzecz którego emisja ta miała miejsce, Wydział krajowy obliczył te obligacje po kursie 95 za 100. Kurs ten był może nieco za niski, gdy jednak różnica od ilości 437.500 zł. wpłynęła do funduszu krajowego jak to wykazuje poz. 47 e) dochodów i gdy resztę obligacji tej emisji zakupiły fundusze pod zarządem Wydziału krajowego zostające, nie było właściwie żadnej z tego powodu straty.

Wprawdzie fundusze stypendyjne zamiast obligacji pożyczki krajowej z r. 1883 dostały następne obligacje pożyczki krajowej z r. 1889 które w chwili emisji nie miały charakteru walorów bezpieczeństwa popularne dających, ani w urzędowym dzienniku giełdy wiedeńskiej nie były notowane, gdy jednak, jak świadczy sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego, papiery te w r. 1891 uzyskały charakter walorów popularnych i prawo notowania na giełdzie wiedeńskiej, więc i pod tym względem zamiana obligacji nie przedstawia dla funduszy stypendyjnych żadnej istotnej przemiany.

Z rubr. XIV. pokryto także w dwóch wypadkach wydatki, które w budżecie nie były preliminowane, a mianowicie w poz. 171 a) na częściowe umorzenie pożyczki zaciągniętej od majątku zarodowego funduszu szkolnego krajowego. Na ten cel wydano bez preliminarza 2.131 zł., zaś na odsetki bierne od chwilowych pożyczek wydano 34.998 zł., który to wydatek w preliminarzu nie był przewidziany. Budżet na r. 1889 licząc na regularny wpływ dochodów funduszu krajowego, nie tylko że na odsetki bierne nic nie przeznaczył, ale nadto preliminował w rubr. II. dochodów tytułem odsetków czynnych od pieniędzy chwilowo lokowanych kwotę 3.000 zł. Rzeczywistość zaś wykazała, że tytułem odsetków czynnych wpłynęło tylko 726 zł. a tytułem odsetków biernych fundusz krajowy musiał ponieść znaczny wydatek blisko 35.000 zł. Ubytek dawnych funduszy dyspozycyjnych, niedostateczna wysokość funduszu uposażenia kasy krajowej, niepokryte niedobory z r. 1887 i 1888, a przytem niedostateczne wpływy dochodów roku budżetowego, których wynikiem jest znaczny na ten rok niedobór, oto przyczyny, które spowodowały wykazany powyżej wydatek na opłacanie odsetków od chwilowych pożyczek.

Rubr. XV. „*Na cele rolnictwa i górnictwa*“. Rubryka ta obejmuje przedewszystkiem wydatki na szkołę lasową, szkoły rolnicze i folwarki przy tychże szkołach. We wszystkich tych

pozycjach rzeczywiste wyniki różnią się od preliminowanych kwot częścią na korzyść, a częścią na niekorzyść budżetu. Różnice te będą omawiane i motywowane poniżej przy szczegółowych zamknięciach rachunków tych szkół i folwarków.

Co do zawartych w tej rubryce stypendyów i kwot przeznaczonych na specjalne cele rolnicze, zauważyć należy, że z kwoty 1.000 zł. przeznaczonej na badanie kraju celem „zestawienia użytecznych kopalń i popularnego opisu ich występowania“ wydano tylko 200 zł., bo nie zachodziła potrzeba większego na ten cel wydatku, z tego samego powodu wydano zamiast preliminowanych 500 zł. tylko 234 zł. na „chemiczno-technologiczne przeróbki nafty i wosku ziemnego“, a zamiast preliminowanych 1.600 zł. wydano tylko 450 zł. „na stypendya dla uczniów, którzy ukończyli studia w Dublinach“, na kształcenie się na nauczycieli rolniczych szkół średnich, a to dla braku zgłoszeń. Jak od szeregu lat nie wydano i w roku budżetowym kwoty 1.000 zł. preliminowanej na koszt strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło. Preliminowaną na składy zbożowe we Lwowie i w Krakowie kwotę 15.000 zł. wcielono do zapasu pozostałego z r. 1888 w kwocie 86.758 zł. Z ogólnej sumy 101.758 zł. pokryto dwie raty umorzenia pożyczki zaciągniętej na budowę tych składów i wydano na ten cel 22.733 zł. i pokryto dalsze koszty urządzenia i wprowadzenia w życie, w kwocie 52.184 zł., resztę zaś 26.840 zł. przeniesiono na rachunek r. 1890. na ukończenie urządzeń tych składów.

Rub. XVI. „*Na cele przemysłu*“. W wydatkach zwyczajnych tej rubryki tylko cztery pozycje wykazują znacznie większe różnice między rzeczywistymi wydatkami a preliminarzem.

W poz. 214 preliminowano 2.500 zł. na szkoły uzupełniające mające wejść w życie w ciągu roku budżetowego, a wydano tylko 1.784 zł. ponieważ nie wszystkie szkoły na które przy uchwaleniu budżetu reflektowano weszły w życie w roku budżetowym. Na krajową szkołę wyrobów garncarskich w Porębie wydano 2.973 zł. zamiast preliminowanych 1.900 zł. z powodu poniesienia niepreliminowanych kosztów na ustawienie maszyn, roboty adaptacyjne i na czynsz za mieszkanie dla kierownika warsztatu.

W poz. 245 wydano na „stypendya przemysłowe“ 7.730 zł. zamiast preliminowanych 6.000 zł., a w poz. 248 na „zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe“ wydano 7.400 zł. zamiast preliminowanych 7.000 zł., a to z powodu znacznie większego napływu kandydatów zgłaszających się o stypendya i petentów o zasiłki zasługujących pod każdym względem na uwzględnienie.

Rubr. XVII. „*Różne wydatki*“. Wykazany w poz. 252 niepreliminowany wydatek 3.485 zł. służył na uzupełnienie funduszu budowy koszar do wysokości uchwalonej w r. 1888, a całkowite pokrycie tego wydatku znajduje się w poz. 47 g. dochodów ze zrealizowanej reszty obligacji pożyczki z r. 1888. Inne wydatki w budżecie niepreliminowane wynoszą razem 3.359 zł., z której kwota 2.272 zł. wydatkowaną została tytułem zaliczek dla rozmaitych funduszy na pokrycie ich chwilowych niedoborów, a kwota 1.087 zł. wydana została na koszt deputacji do Najjaśniejszego Pana i na dotację dla Dra Smolki za czas od 23 listopada do 31. grudnia.

D o c h o d y.

Jak już wyżej wykazano wynosiły rzeczywiste dochody 4,006.069 zł. i były mniejsze od preliminowanych 4,158.829 zł. o 152.760 zł. Dochody rzeczywiste większe od preliminowanych wykazują rubr. III. IV. V. VII. X. XI. XIII. poz. 47 g., na ogólną kwotę 65.576 zł., zaś dochody mniejsze od preliminowanych wykazują rubr.: II. VI. VIII. IX. XII. XIII. i XIV. na ogólną kwotę 218.336 zł. Z porównania tych dwóch kwot okazuje się suma mniejszych dochodów rzeczywistych o 152.760 zł., jak powyżej wyliczono.

Dla lepszego poglądu przejdziemy najprzód rubryki wykazujące dochody rzeczywiste większe od preliminowanych:

Rubr. III. „*Dochody z dróg krajowych*“ wykazuje w dwóch pozycjach nadwyżkę dochodów, a mianowicie: a) „myta“ zamiast preliminowanych 206.000 zł., dały rzeczywiście 213.474 zł., a to na podstawie zawartych z dzierżawcami kontraktów; b) „datki dobrowolne na budowę dróg od stron prywatnych“, budżet preliminował z tego tytułu 10.000 zł., wpłynęło zaś 19.749 zł., a to z powodu spłacenia zaległości przez hr. Mierową na drogę Lwów-Stojanów. Tytułem tych należności pozostała z końcem roku kwota 43.729 zł.

Rubr. IV. „*Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych*“ wynosiły w rzeczywistości 48.967 zł. zamiast preliminowanych 11.807 zł., nadwyżka wynosi więc 37.160 zł. Z wyjątkiem poz. 7. „nadwyżki od funduszu policyi krajowej“, wszystkie inne pozycje tej rubryki pozostają w ścisłej łączności z rubr. III. i XI. wydatków i po części były tam omawiane, a szczegóły będą wyjaśnione przy omawianiu szczegółowych zamknięć rachunków tych zakładów.

Rubr. V. „*Zwroty zaliczek z lat ubiegłych*“. Największą stosunkowo różnicę na korzyść budżetu wykazuje poz. 11. „zwroty zaliczek od urzędników krajowych“. Zamiast bowiem preliminowanych 15.300 zł. przyniosły one 21.879 zł. Pozycja ta pozostaje w ścisłym związku z poz. 33 rubr. II. wydatków funduszu krajowego. Większe w niniejszej pozycji dochody są wynikiem znacznego stosunkowo przekroczenia kredytu uchwalonego na zaliczki dla urzędników i służą na częściowe pokrycie tegoż przekroczenia. Jak już powyżej wykazano przekroczenie owe z powodu nadwyżki dochodów w niniejszej pozycji zredukowane zostało do kwoty 1.644 zł. Pozycja 12. „zwroty od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych“, poz. 14. „zwroty od stron rozmaitych ze spraw drogowych“, poz. 15. „rozmaite zwroty“ wykazują mniej lub więcej znaczne nadwyżki dochodów z powodu niestałości dochodów tego rodzaju. Z tej samej przyczyny wykazuje poz. 13. „zwroty od gmin“ za dawniejsze koszta leczenia mniejsze o 2.096 zł. od preliminarza dochody.

Rubr. VII. „*Dochody szkoły gospodarstwa lasowego*“ wykazuje większe niż preliminowano dochody z powodu wpływów tytułem zwrotu zaliczek udzielonych w latach ubiegłych. Ten niepreliminowany dochód w kwocie 810 zł. przewyższa niepreliminowany wydatek wykazany w poz. 173. rubr. XV. wydatków na zaliczki dla profesorów w kwocie 420 zł.

W następujących rubrykach dochody rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych.

Rubr. VI. „*Zwroty pożyczek*“. W tej rubryce mieszczą się pozycje nie pozostające ze sobą w żadnej organicznej łączności, objęte one zostały jedną rubryką z powodu tożsamości tytułu. Niektóre pozycje wykazują większe od preliminowanych wpływy, a względnie wpływy, które w budżecie nie były wcale preliminowane. Są to zaległości z lat poprzednich, które udało się ściągnąć w roku budżetowym. Inne natomiast pozycje wykazują mniejsze niż preliminowano wpływy, między temi największą stosunkowo różnicę na niekorzyść budżetu wykazuje poz. 27. „zwrot pożyczki udzielonej Fibichowi na pogłębienie szybu w Ropiance“. Cały dług pozostały w kwocie 6.490 zł. miał być spłacony w roku 1889. W tym roku jednak dłużnik spłacił tylko 490 zł., resztę należności zobowiązał się dłużnik spłacić w 6 półrocznych ratach po 1.000 zł., z których pierwsza rata płatna 31. grudnia 1889 wpłynęła dopiero w r. 1890.

Rubr. VIII. „*Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach*“ i rubr. IX. „*dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie*“ wykazują znaczne stosunkowo różnice między rzeczywistymi wpływami a preliminowanymi dochodami a to na niekorzyść budżetu, w pierwszej rubryce różnica ta wynosi 5.004 zł., w drugiej 4.045 zł. Uzasadnienie tych różnic znajdzie się poniżej przy szczegółowym zamknięciu rachunków tych szkół i folwarków.

Rubr. XIII. „*Rozmaite dochody*“ zarówno jak i rubr. „*rozmaite wydatki*“ rozpada się na dwa działy, a mianowicie: dochody w budżecie przewidziane i wpływy w budżecie niepreliminowane. W pierwszym dziale budżet preliminował 52.317 zł., wpływy zaś rzeczywiste wynosiły tylko 28.655 zł., czyli mniej o 23.662 zł. Właściwy ubytek w dochodach roku budżetowego wykazuje tylko poz. 46. „wpływy tytułem datków deklarowanych przez Wydziały powiatowe na

wykupno gruntów pod kolej transwersalną". Zamiast preliminowanych z tego tytułu dochodów 6.423 zł. wpłynęło tylko 4.315 zł. z powodu, że pomimo wielokrotnych urgensów niektóre Wydziały datków tych nie uiszczyły. Część tych zaległości wpłynęła w roku 1890. Wykazane w poz. 47. mniejsze dochody o 22.470 zł. nie są właściwym ubytkiem, ponieważ dochód ten jest zwrótem zarachowanych w dziale wydatków funduszu krajowego kosztów amortyzacji i opłaty procentów od pożyczki r. 1889 na utworzenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych. Ponieważ wydatki z tego tytułu wynosiły tylko 20.434 zł., przeto i korelatywna pozycja dochodów tylko taką wykazuje kwotę. Dział II. „dochody w budżecie nieprzewidziane“ wykazuje ogólną kwotę 6.745 zł. Między temi pozycjami znajduje się jedna, wykazująca dochód w kwocie 4.375 zł., tytułem zysku z zakupu i sprzedaży obligacji pożyczek krajowych. Pozycja ta pozostaje w związku z przeprowadzoną przez Wydział krajowy operacją finansową, celem całkowitej spłaty reszty długu w banku dla krajów koronnych i była powyżej przy rubr. XIV. wydatków szczegółowo omawianą.

Rubr. XIV. „Dodatki do podatków“. Budżet na rok 1889 uchwalając dodatek do podatków w ilości 35 cent. od 1 zł. i przyjmując wartość 1 centa dodatku na kwotę 103.500 zł., preliminował z tego tytułu ogólną sumę 3,622.500 zł. Wynikłość jednak rzeczywista wykazuje z tego tytułu dochód w kwocie 3,458.219 zł. to jest od preliminowanych o 184.281 zł. mniej, a wartość 1 centa podług rzeczywistego wyniku wynosiła tylko 98.235 zł. Należytość bieżąca na rok 1889 wynosiła właściwie 3,751.846 zł., czyli na 1 cent dodatku przypadała kwota 107.252 zł. Na poczet tej należytości po uskuteczionych zwrotach 15.910 zł. wpłynęło tylko 3,141.965 zł., tak że zaległość z roku budżetowego wynosi 593.970 zł. Z końcem r. 1888 zaległość wynosiła 877.353 zł., na poczet tych zaległości wpłynęło w ciągu roku budżetowego 296.253 zł., zwrócono opodatkowanym 11.571 zł., tak że z dawnych zaległości pozostało 569.529 zł., a ogólna kwota zaległości z końcem roku budżetowego wynosiła 1,163.499 zł. i w porównaniu z rokiem 1888 powiększyła się o 286.146 zł. Ubytek w dochodach z tego tytułu powstał wskutek klęski posuchy, która spowodowała zmniejszenie wpływów z podatków państwowych i wzrost zaległości, przez co też i wydatność centa zmniejszyła się o 5.265 zł.

Ogół wydatków funduszu krajowego wynosił	4,711.828 zł.
„ dochodów „ „ „ „	4,006.069 „
Nadwyżka wydatków wynosiła	705.759 zł.
Gdy jednak zważymy, że kwota	415.625 „
użyta na spłacenie długu banku dla krajów koronnych, a wypożyczone z funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych nie jest właściwym wydatkiem lecz jedynie konwersją istniejącego długu ze zmienionym planem amortyzacyjnym, okaże się że właściwy niedobór administracyjny wynosi tylko	290.134 zł.
Niedobór ten pokryty został chwilowemi pożyczkami:	
a) od funduszu uposażenia kasy krajowej	213 911 zł.
b) „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	76.223 „
	290.134 zł.

W powyższem sprawozdaniu o zamknięciu rachunków funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu, komisya budżetowa badała pojedyncze rubryki i pozycje, osobno działu wydatków, a osobno działu dochodów, bez względu na to, czy te wydatki, a względnie dochody objęte odnośnemi rubrykami należą do jednej kategorii wydatków, a względnie dochodów, lub

czy pojedyncze rubryki wyczerpują wszystkie wydatki a względnie dochody jednej i tej samej kategorii.

Dla uzupełnienia tego sprawozdania, komisya budżetowa podaje poniżej także wynik cyfrowy głównych działów gospodarki krajowej bez względu na rubryki i pozycye, w których wydatki są uwidocznione, a przy równoczesnem uwzględnieniu rzeczywistych dochodów odnosnych działów gospodarki krajowej.

Całą gospodarkę krajową można podzielić na 8 głównych działów, a mianowicie :

I. Koszta reprezentacyi i zarządu. II. Koszta leczenia w najobszerniejszym znaczeniu (wydatki na cele zdrowotne). III. Koszta łożone na cele oświaty. IV. Drogi i komunikacje krajowe. V. Budowy wodne i melioracye. VI. Wydatki na cele gospodarstwa krajowego (rolnictwo i przemysł). VII. Wydatki na cele bezpieczeństwa publicznego i VIII. Umarzanie pożyczek i opłata procentów.

I.	Na reprezentację i zarząd wydano ogółem	410.759 zł.
	dochody wynosiły	21.879 „
	czysty wydatek	<u>388.880 zł.</u>
	w stosunku do ogółu czystych wydatków 9·14%.	
II.	Na koszta leczenia w najobszerniejszym znaczeniu (cele zdrowotne)	
	wydano	889.277 zł.
	dochody wynosiły	56.660 „
	czysty wydatek	<u>832.617 zł.</u>
	w stosunku do ogółu czystych wydatków 19·57%	
III.	Na koszta oświaty wydano	<u>889.429 zł.</u>
	w stosunku do ogółu czystych wydatków 20·89%	
IV.	Na drogi i komunikacje wydano	868.070 zł.
	dochody wynosiły	236.016 „
	czysty wydatek	<u>632.054 zł.</u>
	w stosunku do ogółu czystych wydatków 14·86%	
V.	Na budowy wodne i melioracye wydano	<u>222.718 zł.</u>
	w stosunku do ogółu czystych wydatków 5·24%	
VI.	Na cele gospodarstwa krajowego (rolnictwo, górnictwo i przemysł)	
	wydano	317.722 zł.
	dochód wynosił	88.002 „
	czysty wydatek	<u>229.720 zł.</u>
	w stosunku do ogółu wydatków 5·39%	
VII.	Na bezpieczeństwo publiczne wydano	126.809 zł.
	dochód wynosił	5.786 „
	czysty wydatek	<u>121.023 zł.</u>
	w stosunku do ogółu wydatków 2·84%	
VIII.	Na umorzenie pożyczek i opłatę procentów wydano	899.793 zł.
	dochód (zwrot pożyczek) wynosił	7.732 „
	czysty wydatek	<u>892.061 zł.</u>
	w stosunku do ogółu wydatków 20·94%	
	Nadto jeszcze wydano na cele dobroczynne i rozmaite	<u>47.833 zł.</u>
	w stosunku do ogółu wydatków 1·13%	

Wszystkie wydatki objęte powyżej wyszczególnionemi działami wy- noszą ogółem	4,256 335 zł.
Cały dochód z dodatków do podatków wynosił	3,438.219 „
Wydatki nie pokryte dodatkami wynoszą	818.116 zł.

Kwota ta pokrytą została :

pożyczką na spłatę banku dla krajów	415.625 zł.	
pożyczkę z zarodowego majątku funduszu szkolnego	94.059 „	
zużyciem części pozostałości funduszu zapomogowego z r. 1866	13.924 „	
zyskiem osiągniętym z zakupna i sprzedaży obligac. pożyczki krajowej	4.375 „	527.983 zł.
pozostała więc kwota		<u>290.133 zł</u>

stanowiąca niedobór administracyjny roku budżetowego, którą na razie pokryto chwilowemi pożyczkami:

od funduszu uposażenia kasy krajowej	213.910
„ „ pożyczkowego spółek wodnych	76.223
	<u>290.133</u>

Komisya budżetowa widzi się jednak spowodowaną zaznaczyć, że powyżej wykazane wydatki na pojedyncze działy gospodarki krajowej obejmują wyłącznie wydatki czynione na te działy z funduszu krajowego w ścisłym znaczeniu tego słowa, że natomiast nie są objęte powyższym wykazem wydatki, łożone na te same działy krajowej gospodarki przez gminy, powiaty, instytucye, korporacye, spółki i towarzystwa, bądź to z funduszków własnych i specjalnych na ten cel przeznaczonych, bądź też z dodatków do podatków pośrednich i bezpośrednich.

Jako alegaty do zamknięcia rachunków funduszu krajowego dołączył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcia rachunków: szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkół rolniczych, folwarku i kursu gorzelnictwa w Dublanach, szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie, szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach i szkoły ogrodniczej w Tarnowie. Przystępujemy więc do ich szczegółowego omówienia.

1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Budżet na r. 1889 preliniował ogół wydatków tej szkoły na kwotę 12.278 zł., dochody własne na 5.400 zł., a niedobór w kwocie 6.878 zł. miał być pokryty z funduszu krajowego. Zamknięcie rachunków wykazuje ogół rzeczywistych wydatków w kwocie 12.692 zł., ogół dochodów własnych 6.163 zł., a niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił tylko 6.529 i był mniejszy od preliniowanego o 349 zł. Pojedyncze rubryki i pozycye nieznaczne tylko wykazują różnice między preliniarzem a rzeczywistym wynikiem, a ostateczna różnica na korzyść budżetu jest wynikiem udzielonych w roku budżetowym zaliczek i spłaconych takich zaliczek z lat dawniejszych. Nowych bowiem zaliczek udzielono w kwocie 483 zł. a tytułem zwrotu zaliczek z lat ubiegłych wpłynęła kwota 810 zł.

2. Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach.

a) Wyższa szkoła rolnicza.

Budżet na r. 1889 preliminował wydatki tej szkoły na kwotę 39.309 zł. dochody własne na 18.386 zł., a niedobór miał wynosić 20.923 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje wydatki w kwocie 41.831 zł., dochody rzeczywiste 16.849 zł., a niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił 24.982 zł. czyli więcej niż preliminowano o 4 059 zł.

Wydatki. Z wyjątkiem rubr. III. i VII. wykazujących drobne zaoszczędzenia, wszystkie inne rubryki tego działu wykazują mniej lub więcej znaczne przekroczenia kwot preliminowanych.

Rubr. I. „*Płace profesorów i docentów*“. Rubryka ta byłaby w ogólnej cyfrze rzeczywistych wydatków odpowiadała preliminarzowi, gdyby z tej rubryki nie udzielono zaliczek na płace, z których z końcem roku budżetowego pozostało niespłaconych 714 zł., a ponieważ na te wydatki budżet żadnej kwoty niepreliminował, przeto powstało w tej rubryce przekroczenie, które jednak w całości prawie ma pokrycie w niepreliminowanych wpływach z tytułu zwrotu zaliczek z lat ubiegłych wykazanych w dziale dochodów w kwocie 665 zł.

Nieznaczne przekroczenie w rubr. II. „*inne płace*“ powstało również z powodu udzielenia z tej rubryki zaliczek, z których pozostała reszta niespłacona wynosiła 65 zł.

Rubr. IV. „*Koszta administracyjne*“, wykazuje ogólne przekroczenie w kwocie 605 zł. Na utrzymanie budynków i ogrodzeń preliminowano w poz. 26 w wydatkach zwyczajnych 1.000 w nadzwyczajnych 400 zł., wydano zaś w zwyczajnych 2.094 zł. w nadzwyczajnych tylko 80 zł. Przekroczenie wydatków zwyczajnych tłumaczy Wydział krajowy nieodzowną potrzebą licznych adaptacyj starych budynków na inne cele. W nadzwyczajnych zamiast trwałego ogrodzenia wydano tylko na odrutowanie podwórza. Koszta przewozu prelegentów miały podług preliminarza (poz. 32) kosztować 1.400 zł., rzeczywisty zaś wynik wykazuje z tego tytułu wydatek 1.687 zł. Pozycja ta od szeregu lat wykazuje przekroczenie a Wydział krajowy tłumaczy przekroczenie w roku budżetowym potrzebą częstszych posyłek po docentów do Lwowa.

Nieznaczne przekroczenie w rubr. V. „*potrzeby naukowe*“ w kwocie 83 zł. ma całkowite pokrycie w darach na środki naukowe wykazane w kwocie 150 zł. w dziale dochodów.

W rubr. VI. „*podatki i opłaty*“ preliminowano na podatek gruntowy i domowy kwotę 66 zł., rzeczywisty zaś wynik wykazuje wydatek stosunkowo znaczny w kwocie 806 zł., gdyż wymierzono i ściągnięto podatek domowo-czynszowy za 2 lata, przeciw czemu Wydział krajowy wniósł przedstawienie do krajowej Dyrekcyi skarbu.

Dochody: Jak powyżej wykazano wynosiły własne dochody tej szkoły 16.849 zł. mniej od preliminowanych o 1.537 zł., a ponieważ wpływy „*rozmaite*“ niepreliminowane dały kwotę 925 zł., przeto w innych rubrykach niedopisały dochody o kwotę 2.462 zł. Różnica ta powstała głównie z powodu mniejszych dochodów z tytułu „*opłat od uczniów*“, zamiast bowiem preliminowanych 8.910 zł. wynosiły te dochody tylko 6.867 zł., a to z powodu mniejszej liczby uczniów. Tytułem dochodu z pasieki preliminowano 230 zł., a nie wpłynęło nic, ponieważ jak, Wydział krajowy tłumaczy, dużo pni wyginęło z powodu ostrej zimy i niedokładnego zaopatrzenia. Na ten ubytek w dochodach zwraca komisya budżetowa uwagę Wysokiego Sejmu nie tyle dla kwoty samej, ile dla wyjaśnienia danego przez Wydział krajowy. Wyższa szkoła rolnicza która niedokładnie zaopatruje na zimę pasiekę, nie może się przyczynić do należytego rozwoju tej gałęzi gospodarstwa w kraju.

b) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Wydatki tej szkoły preliminowane na kwotę 12.719 zł. wynosiły tylko 11.785 zł. czyli mniej o 934 zł. Dochody własne preliminowane na 2.988 zł. wynosiły tylko 2.296 zł. czyli mniej o 692 zł., a ogólny wynik jest o 242 zł. korzystniejszy od budżetu. Główne różnice wykazują rubr. III. wydatków na „*utrzymanie uczniów*“ i rubr. II. dochodów „*opłaty i datki*“.

Na utrzymanie uczniów prelinowano 7.344 zł. a wydano tylko 5.955 zł., tytułem opłat i datków prelinowano 840 zł., a wpłynęło tylko 101 zł., ponieważ nie było żadnych datków od rad powiatowych, a liczba uczniów była mniejsza od prelinowanej.

3. Folwark w Dublanach.

Budżet na r. 1889 prelinował wydatki na ten folwark w kwocie 17.224 zł. dochody miały wynosić 15.815 zł., a fundusz krajowy miał pokryć niedobór w kwocie 1.409 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje ogół wydatków w kwocie 21.508 zł. dochody 17.732 zł. a niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił 3.776 zł. czyli więcej niż prelinowano o 2.367 zł.

Wydatki: Wszystkie rubryki tego działu wykazują mniej lub więcej znaczne przekroczenia prelinowanych kwot.

Rubr. I. „wydatki na gospodarstwo“ wykazuje przekroczenie prelinowanej kwoty 10.505 zł. o 3.182 zł. Przekroczenie to uwydatnia się w 3 pozycjach 1, 2 i 5; w poz. 1. prelinowano na „płace i zasługi“ 1.600 zł., a wydano 2.067 zł., w poz. 2. na „najem robotnika“ wydano 3.236 zł. zamiast prelinowanych 2.400 zł. W obu tych pozycjach prelinarz wynosi 1.303 zł. i tłumaczy się brakiem robotnika w okolicach Lwowa, który spowodował powiększenie służby folwarcznej. W poz. 5. prelinowano na dokupno karmy 2.000 zł., a wydano 3.683 zł. a to z powodu zupełnego braku paszy, w skutek czego musiano znacznieszą ilość takowej dokupić.

W rubr. II. wydano na „cegielnię“ o 234 zł. więcej niż prelinowano. Przekroczenie to jednak ma całkowite pokrycie w nadwyżce dochodów z cegielni w kwocie 243 zł. Na „rozmaite nieprzewidziane“ wydano 658 zł. zamiast prelinowanych 50 zł., a to na podstawie szczegółowego wykazu tych wydatków w sprawozdaniu Wydziału krajowego.

Dochody. Jak powyżej wykazano wynosiły rzeczywiste dochody 17.732 zł. i były większe od prelinowanych 15.815 zł. o 1.917 zł. Jak w dziale wydatków wszystkie rubryki wykazywały przekroczenia, tak w dziale dochodów wszystkie rubryki wykazują mniej lub więcej znaczne nadwyżki wpływów. Znaczniejsze nadwyżki wykazuje rubryka I. „dochody z gospodarstwa“ zamiast prelinowanych 13 320 zł., wynosiły one 14.661 zł.

Wydatki folwarku wynosiły	21.508 zł.
Dochody „ „	17.732 „
Niedobór	3.776 zł.

pokryty został z funduszu krajowego, a gdy na ten cel prelinowano tylko 1.409 zł., przeto wydano z tego tytułu więcej niż prelinowano o 2.367 zł.

4. Kurs gorzelnictwa w Dublanach.

Budżet na r. 1889 ustanawiając ogół wydatków na kwotę 1.960 zł., ogół dochodów własnych na 1.240 zł., prelinował na pokrycie niedoboru tego kursu kwotę 720 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje ogół wydatków rzeczywistych 1.923 zł., ogół dochodów własnych 1.728 zł., skutkiem czego zmniejszył się niedobór o 525 zł., a fundusz krajowy z tytułu pokrycia niedoboru tego kursu wydał tylko 195 zł. Korzystny ten wynik zawdzięcza się znaczniejszym stosunkowo wpływom z tytułu „opłat od uczniów“ i nieprelinowanych wpływów ze sprzedaży 220 egzemplarzy „Poradnika dla obsługi i nadzoru kotłów parowych“.

5. a) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Na wydatki tej szkoły prelinował budżet kwotę 37.200 zł., dochody własne miały wynosić 21.200 zł., rzeczywiste zaś wydatki wynosiły 40.970 zł. a dochody własne 16.499 zł. Niedobór więc pokryty z funduszu krajowego wynosił 24.471 zł. zamiast prelinowanych 16.000 zł.

Wydatki. Rubr. I. „na płace nauczycieli“. Na te potrzeby prelimitowano 13.620 zł., wydano zaś 15.647 zł. Przekroczenie to powstało z powodu udzielenia nieprelimitowanych zaliczek na płace, których z końcem roku pozostało niespłaconych 280 zł., głównie zaś z powodu przyznania dodatków osobistych, wykładów statystyki rolniczej, ustaw rolnych, ekonomii społecznej i anatomii i fizjologii zwierząt, za te wykłady płacono docentom osobne wynagrodzenia, które w budżecie nie były prelimitowane. Zarządzenie to Wydziału krajowego zaaprobował Wysoki Sejm wstawiając do budżetu na r. 1891 osobne za te wykłady wynagrodzenia.

W rubr. III. prelimitowano na koszta administracyjne 3.960 zł., wydano zaś faktycznie 6.378 zł. czyli więcej o 2.418 zł. Przekroczenie to powstało wskutek nowego nakładu rozmaitych druków, ksiąg, świadectw i t. p. co spowodowało przekroczenie prelimitowanej na „zarząd“ kwoty o 442 zł., na koszta lustracji zakładu wydano 415 zł. zamiast prelimitowanych 200, na lekarza i aptekę 808 zł. zamiast prelimitowanych 100, ponieważ okazała się potrzeba ustanowienia stałego lekarza, które to zarządzenie Wysoki Sejm zatwierdził przy uchwalaniu budżetu na r. 1891. Wydatki „rozmaite nieprzewidziane“ wynosiły 965 zł. zamiast prelimitowanych 100 zł., a to wskutek koniecznych lub potrzebnych wydatków, wyszczególnionych w sprawozdaniu Wydziału krajowego.

W dziale wydatków tej szkoły, jedna tylko rubryka wykazuje mniejsze niż prelimitowano wydatki w znaczniejszej stosunkowo kwocie 1.296 zł., a mianowicie rubr. IV. „utrzymanie uczniów“. Preliminarz bowiem obliczał te koszta na 50 uczniów, a w zakładzie było przez ciąg całego roku przeciętnie po 40 uczniów.

Przekroczenie w rubr. V. na „potrzeby naukowe“ powstało głównie wskutek większego wydatku na utrzymanie i uzupełnienie ogrodów, a to z następującego powodu. Wskutek zamierzonego w roku 1888 przeniesienia szkoły ogrodniczej do Tarnowa obniżono tę pozycję, pomimo potrzeby znaczniejszych kosztów utrzymania niezbędnego ogrodu pomologicznego, warzywnego i botanicznego przy szkole czernichowskiej. W budżetach lat następnych Wysoki Sejm odnośne kredyty podwyższył.

Dochody. W tym dziale nie dopisały głównie wpływy tytułem opłat od uczniów: Opłaty te miały wynosić: na utrzymanie 13.000 zł., na czesne 2.500 zł., w rzeczywistości zaś przyniosły pierwsze tylko 9.620 zł., drugie 950 zł. Dochody więc na utrzymanie były mniejsze o 3.380 zł. a tytułem czesnego mniejsze o 1.550 zł., a zatem jedna ta rubryka wykazuje mniejsze niż prelimitowano dochody w kwocie 4.930 zł. Mniejsza liczba uczniów i liczniejsze uwolnienia uczniów od opłaty czesnego były powodem tego niekorzystnego wyniku.

Rzeczywiste wydatki tej szkoły wynosiły	40.970 zł.
własne dochody	16.499 „
niedobór	24.471 zł.

pokryty został z funduszu krajowego, a gdy na ten cel budżet prelimitował kwotę 16.000 zł., więc z tego tytułu wydano więcej niż prelimitowano o 8.471 zł.

Niepomyślny ten wynik finansowy spowodowany został głównie wypadkami zaszłymi w r. 1889 w Czernichowie, skutkiem których szkoła chwilowo była zamknięta. Przy nowych wpisach mniej zapisało się uczniów, a nadto dla uregulowania stosunków, które się były nieco rozluźniły i dla wprowadzenia koniecznego ładu i potrzebnej karności musiano uzupełnić personal nauczycielski i nadzorczy, skutkiem czego wydatki w rubr. I. i III. znacznie się zwiększyły.

5. b) Folwark w Czernichowie.

Porównanie rzeczywistego wyniku z preliminarzem małe tylko i nieznaczne wykazuje różnice, między którymi jedna tylko bliższego wymaga wyjaśnienia. Na cegielnię prelimitował budżet wydatków 30 zł. bez żadnych dochodów, przy układaniu bowiem preliminarza

sądzono, że cegielnia nie będzie w ruchu, tymczasem w ciągu roku budżetowego wyrabiano cegłę, na wyrób wydano 825 zł. Za wyrobioną cegłę uzyskano kwotę 1.373 zł., który to dochód z nadwyżką pokrył większy niż preliminowano wydatek za wyrób.

Dochody folwarku wynosiły . . .	10.166 zł.
Wydatki " " " . . .	8.021 "
nadwyżka dochodów . . .	<u>2.145 zł.</u>

wpłynęła do funduszu krajowego, a gdy z tego tytułu preliminowano dochód w kwocie 2.233 zł. przeto rzeczywisty dochód był mniejszy od preliminowanego o nieznaczną kwotę 88 zł.

6. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Wydatki tej szkoły były preliminowane na 10.151 zł., dochody na 3.670 zł., rzeczywisty zaś wynik wykazuje wydatki 10.130 zł., dochody 2.450 zł. W dziale dochodów dwie rubryki wykazują znaczniejsze różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem.

Tytułem „zarobku uczniów“ preliminowano 360 zł., a nie wpłynęło nic, ponieważ na miejscowym folwarku nie było i nie ma zarobku.

Tytułem opłat na utrzymanie uczniów preliminowano 1.250 zł., wpłynęło tylko 450 zł., ponieważ strony, które były się zadeklarowały do pewnych na ten cel datków, częścią nie uiszczyły tychże, częścią stanowczo ich odmówiły. Sprawa tych zaległości była przez Wydział krajowy uregulowaną i w końcu w ten sposób uregulowaną, że należytość od horodeńskiego Oddziału gal. Towarzystwa gospodarskiego została odpisana, ponieważ tenże przestał istnieć, a rada powiatowa horodeńska w roku 1890 uiszczyła bieżące i zaległe należytości, przyczem zapewniono sobie regularne nadal wpływy od tejże rady tytułem deklarowanych datków na utrzymanie uczniów. Stanowczo jednak wzbranianie się stron w sprawie uiszczania przyrzeczonych datków pochodzi z tego, że gdy z ramienia tychże żaden uczeń w zakładzie pomieszczonej nie został, nie poczuwają się do obowiązku złożenia deklarowanych z góry opłat.

Wydatki tej szkoły wynosiły . . .	10.130 zł.
Dochody " " " . . .	<u>2.450 "</u>
niedobór	7.680 zł.

pokryty z funduszu krajowego, a gdy na ten cel preliminowano 6.481 zł., przeto z tego tytułu wydano więcej o 1.199 zł.

7. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Wydatki tej szkoły preliminowano na kwotę 8.100 zł. wynosiły w rzeczywistości tylko 7.249 zł. t. j. mniej o 851 zł. Dochody własne preliminowane na 2.960 zł., dały faktycznie 3.776 zł. czyli więcej o 816 zł. Pojedyncze rubryki działu wydatków nieznaczące tylko wykazują różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem. W dziale dochodów podnieść należy rubr. II., w której tytułem opłat na utrzymanie uczniów preliminowano 600 zł. — a wpłynęło 1.275 zł., ponieważ wpłynęły zaległości za lata poprzednie. Z roku budżetowego pozostała zaległość z tego tytułu 300 zł.

Wydatki tej szkoły wynosiły . . .	7.249 zł.
Dochody " " " . . .	<u>3.776 "</u>
Niedobór	3.473 zł.

pokryty został z funduszu krajowego, a gdy budżet na ten cel preliminował 5.140 zł., przeto wydano mniej niż preliminowano o 1.667 zł.

8. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki tej szkoły preliminowano na 10.060 zł. wynosiły tylko 7.312 zł. dochody preliminowane na 4.010 zł. dały w rzeczywistości 4.782 zł. W dziale wydatków wszystkie rubryki wykazują wydatki mniejsze od preliminowanych, między temi największą różnicę wykazuje rubr. II., w której na utrzymanie uczniów preliminowano 4 500 zł. a wydano tylko 2.334 zł., ponieważ zamiast 30 uczniów, dla których utrzymania budżet preliminował wydatki, było uczniów tylko 21, przyczem wydano znacznie mniej na odzież, pościel i pranie. W dziale dochodów podnieść należy rubr. II., w której tytułem opłat na utrzymanie uczniów preliminowano 750 zł. wpłynęło zaś z tego tytułu 1.695 zł., przyczem zauważyć należy, że z tego tytułu pozostała jeszcze zaległość czynna w kwocie 405 zł.

Wydatki tej szkoły wynosiły	7.312 zł.
Dochody " " "	4.782 "
Niedobór	2.530 zł.

pokryty z funduszu krajowego, a gdy budżet z tego tytułu preliminował wydatek w kwocie 6.050 zł., przeto wydano na ten cel mniej niż preliminowano o 3.520 zł.

9. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

W dziale wydatków wynik rzeczywisty nie różni się od preliminarza. W dziale dochodów wynik rzeczywisty wykazuje nadwyżkę dochodów w kwocie 201 zł., to też niedobór pokryty z funduszu krajowego, a preliminowany na kwotę 3.440 zł. wynosił tylko 3.239 zł. czyli o 201 zł. mniejszy.

Przechodzimy do drugiej części naszego zadania to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków funduszy ze skarbu krajowego dotowanych.

1. Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki.

Preliminarz wydatków funduszu szkolnego krajowego obejmuje dwa działy: A. zasiłki dla funduszy szkolnych okręgowych i B. wydatki własne funduszu szkolnego krajowego.

Na zasiłki dla funduszy szkolnych okręgowych preliminował budżet w 8 rubrykach działu A jako wydatki zwyczajne kwotę 620.345 zł., w rubr. IX. jako wydatek nadzwyczajny kwotę 20.000 zł.

Zamknięcie rachunków zaś wykazuje ogół rzeczywistych wydatków zwyczajnych 618.895 zł. wydatek zaś nadzwyczajny w kwocie 46.586 zł. Z porównania preliminarza z rzeczywistym wynikiem okazuje się, że w wydatkach zwyczajnych wydano mniej niż preliminowano o 1.450 zł., natomiast przekroczone preliminarz wydatków nadzwyczajnych o 26.586 zł.

Jedna tylko rubryka wydatków zwyczajnych wykazuje przekroczenie preliminowanej kwoty a mianowicie, rubr. VI. „rozmaite” z powodu wydatku niepreliminowanego na pokrycie kosztów utrzymania biura rachunkowego dla funduszy szkolnych okręgowych. Sprawa tego

wydatku już po uchwaleniu budżetu na r. 1889 ostatecznie rozstrzygniętą została, i na następne lata Wysoki Sejm wstawił do budżetów potrzebny na ten cel kredyt. Na utrzymanie szkół nowych wydano mniej niż prelinowano o 4.932 zł., a na płace nauczycieli i nauczycielek nadetatowych mniej o 3.738 zł. Różnice te są należycie w wyjaśnieniach Rady szkolnej krajowej uzasadnione.

Przekroczenie prelinowanych wydatków nadzwyczajnych na zaliczki zwrotne o 26.586 zł. tłumaczy rada szkolna krajowa tem, że znaczna część prestacyi szkolnych — przeszło 200.000 zł. stanowi zaległość u 11 gmin miejskich, którym pozwolono spłacić zaległości prestacyjne w kilkunastu latach, jak również z powodu niezadowolonych rekursów wielu gmin.

Przekroczenie to ma częściowe pokrycie w większych niż prelinowano wpływach z tytułu zwrotu zaliczek gminom udzielonych w kwocie 13.915 zł, jak to wykazuje rubr. VII. dochodów tego funduszu. Stan tych zaliczek przedstawia się jak następuje. Z końcem r. 1888 wynosiły one 70.504 zł. w ciągu roku 1889 udzielono 49.673 zł. Z tego w ciągu roku budżetowego odpisano 1.587 zł. spłacono 33.915 zł., zaległość więc z końcem roku 1889 wynosiła 84.674 zł.

Dział B. „Wydatki własne funduszu szkolnego krajowego“ miał prelinowane wydatki zwyczajne wraz z kredytem dodatkowym 224.809 zł. nadzwyczajne 27.175 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje w tym dziale ogół wydatków zwyczajnych 218.168 zł. nadzwyczajnych 25 851 zł. Z porównania okazuje się, że w wydatkach zwyczajnych wydano mniej o 6.641 zł. w nadzwyczajnych o 1.324 zł. a ogółem wydano w tym dziale mniej niż prelinowano o 7 965 zł. W tym dziale obejmującym rubryki od X. do XXIII. tylko 3 rubryki wykazują znaczniejsze różnice między prelinarzem a rzeczywistym wynikiem, a mianowicie przekroczone prelinarzem w dwóch rubrykach a wydano mniej niż prelinowano w jednej rubryce.

Rubr. X. „na wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo“ prelinowano 12.000 zł. wydano zaś 30.552 zł. ponieważ w wielu szkołach z powodu wzmagającej się frekwencji zaprowadzono naukę półdzienną, wskutek czego zwiększyły się czynności nauczycieli za co w myśl ustawy należała się im remuneracja. W rubr. XXII. wydano tytułem „rozmaitych“ kwotę 2.750 zł. nieprelinowaną. Są to mylne zarachowania urzędów podatkowych, które zostały przypisane do zwrotu funduszowi szkolnemu krajowemu.

Wydano natomiast mniej niż prelinowano w rubr. XVII. 91.868 zł. a wydano tylko 86.412 zł. czyli mniej o 5.456 zł. z powodu niepobrania przez nauczycieli należności do końca grudnia, jak również z tego powodu, że sprawy przyznania niektórym nauczycielom przypadających im w r. 1889 dodatków były jeszcze w toku. Z tych samych powodów nie wydano do końca roku budżetowego kwoty przyznanej przez Wysoki Sejm na podwyższenie dodatków, zamiast prelinowanych na ten cel 53.277 zł. wydano tylko 31.724 zł.

Dochody.

Dochody własne funduszu szkolnego krajowego prelinowane na kwotę 143.552 zł. wynosiły w rzeczywistości 201.096 zł. czyli więcej niż prelinowano o 57.544 zł. Większe niż prelinowane wpływy wykazuje rubr. VII. „rozmaite“. Tytułem „zwrotu zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych“ prelinowano 20.000 zł. wpłynęło zaś 33.915 zł. Nadwyżka ta dochodów służy na częściowe pokrycie przekroczenia z tytułu zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych, jakto wykazano powyżej przy rubr. IX. wydatków. Tytułem „zwrotu wydatków innych rubryk“ prelinował budżet w poz. 23 tej rubryki 8.000 zł. wpłynęło zaś 18.124 zł., a tytułem „zwrotów zaoszczędzeń w zasiłkach danych funduszom szkolnym okręgowym“ od r. 1874 do 1883 prelinowano 1.500 zł. a wpłynęło 55.120 zł.

Z końcem roku 1888 wynosiła cała należność z tego tytułu 232.743 zł. z tego odpisano 5.877 zł., w ciągu r. 1889 udzielono za wiele zasiłków 50.363 zł., wpłynęło na poczet tej należności 55.120 zł., tak że z końcem r. 1889 pozostała zaległość w kwocie 222.109 zł. Tytułem zwrotu zaliczek gminom na budowę szkół udzielonych prelimitowano 17.200 zł. wpłynęło zaś tylko 11.898 zł. czyli mniej o 5.302 zł., z powodu że wiele gmin pomimo urgensów zalega z ratami.

Z końcem r. 1888 wynosiły te należności 68.888 zł. w r. 1889 udzielono nowych zaliczek 9.900 zł., odpisano zaś 300 zł. i spłacono 11.898 zł., tak że z końcem r. 1889 pozostała zaległość w kwocie 66.590 zł.

Wydatki funduszu szkolnego krajowego	wynosiły	909.499 zł.
"	"	201.096 "
"	"	"
"	"	"
"	"	"
"	"	"
Niedobór		708.403 zł.

pokryto z funduszu krajowego a gdy na ten cel prelimitowano 748.777 zł., przeto z tego tytułu wydano mniej niż prelimitowano o 40.374 zł.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Budżet za rok 1889 prelimitował na oba oddziały tego szpitala wydatki zwyczajne w kwocie 180.863 zł., nadzwyczajne 4.500 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje rzeczywiste wydatki zwyczajne 195.532 zł. nadzwyczajne 5.100 zł., przekroczone więc prelimitarz w wydatkach zwyczajnych o 14.670 zł. w nadzwyczajnych o 600 zł.

Rubr. I. „*płace i emolumenta etatowe*“ miała prelimitowaną kwotę 34.075 zł. a właściwe wydatki tej rubryki wynosiły tylko 34.004 zł. czyli mniej o 71 zł. Gdy jednak z tej rubryki zostały udzielone zaliczki na płace, które w budżecie nie były prelimitowane a których z końcem roku budżetowego pozostało niespłaconych 1234 zł. przeto przekrócono w tej rubryce prelimitarz o 1.162 zł. Przekroczenie to ma całkowite pokrycie w wzrotach zaliczek z lat ubiegłych, które również nie były prelimitowane, a nadto udzielone zaliczki, jako należności zostały do zwrotu przypisane. Przypis ten jest mniejszy o 112 zł., które zostały odpisane.

Rubr. II. „*Koszta utrzymania osób nieetatowych*“ wykazuje zaoszczędzenie w kwocie 1132 zł. głównie z powodu mniejszych wydatków na wikt tak dla siostr miłosierdzia jak i dla służby wspólnej.

Rubr. VII. „*Koszta gospodarcze*“ wykazuje ogółem przekroczenie prelimitarza o 10.740 zł. zamiast bowiem prelimitowanych 77.692 zł. wydano z tej rubryki 88.432 zł. Główne różnice wykazują następujące pozycje: poz. 38. „*Zwykła strawa i dodatki dla chorych*“ na te potrzeby prelimitowano 43.000 zł. wydano zaś 48.863 zł. przekroczone więc prelimitarz o 5.863 zł.

Budżet prelimitując powyższą kwotę wziął za podstawę 216.248 dni leczenia, faktycznie jednak takich dni w roku budżetowym było 240.348. Znaczniejsze stosunkowo przekroczenie wykazuje również poz. 46 tej rubryki, w której na zakupno i naprawę bielizny, pościeli i odzieży prelimitowano 6.600 zł., a wydano 10.332 zł. Wydział krajowy tłómaczy to przekroczenie koniecznością sprawienia więcej bielizny. Powtarzające się w tej pozycji przekroczenia od szeregu lat spowodowały Wysoki Sejm do prelimitowania w następnych latach znaczniejszych na ten cel kredytów.

Rubr. VIII. „*Koszta sanitarne*“ wykazuje przekroczenie o 2.505 zł. z powodu wzrostu ilości dni leczenia i z powodu większych wydatków na desinfekcję.

Rubr. XI. „*Utrzymanie budynków*“ preliminowano w wydatkach nadzwyczajnych 4.000 zł. a na zbudowanie pieca do palenia słomy po chorobach zakaźnych 500 zł. Pieca takiego nie-zbudowano, gdyż jak stwierdza Wydział krajowy, według opinii dyrektora szpitala palenie słomy praktykowane dotychczas okazało się jako odpowiednie.

Natomiast wydano na budowę lodowni 5.100 zł. zamiast preliminowanych 4.000 zł. a nadwyżka spowodowaną została potrzebą znaczniejszego pogłębienia lodowni.

Dochody.

Zamiast preliminowanych 186.384 zł. wynosiły dochody własne szpitala 227.883 zł. czyli o 41.499 zł. więcej. Ta nadwyżka dochodów powstała z powodu większych wpływów od kasy m. Lwowa tytułem $\frac{1}{3}$ części dochodów z rogatek w kwocie 1.275 zł. a głównie z powodu większych niż preliminowano dochodów tytułem zwrotu kosztów leczenia od funduszu krajowego i od funduszy obcokrajowych. Zwroty te miały wynosić: od funduszu krajowego 140.000 zł., od funduszy obcokrajowych 4.000 zł., wynosiły zaś faktycznie pierwsze 177.820 zł. drugie 5.778 zł., nadwyżki w obu tych pozycjach wynoszą 39.598 zł. natomiast wynosiły zwroty kosztów leczenia od płacących za siebie 8.468 zł. zamiast preliminowanych 11.000 zł. przez co nadwyżka w całej rubryce zredukowaną została do kwoty 37.066 zł.

Dochody szpitala powszechnego wynosiły	227.883 zł.
Wydatki „ „ „	200.633 „
Nadwyżka dochodów	27.250 zł.

wpłynęła do funduszu krajowego. A gdy z tego tytułu podług budżetu miała wpłynąć kwota 1.021 zł. przeto wpłynęło więcej niż preliminowano o 26.229 zł. Ponieważ jednak tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych szpital powszechny pobrał z funduszu krajowego o 37.820 zł. więcej niż preliminowano, przeto rzeczywisty wynik gospodarski finansowej w szpitalu lwowskim był od budżetu mniej korzystny o 11.591 zł. Wydział krajowy wykazując wynik korzystniejszy o 26.229 zł. nie uwzględnił okoliczności, że szpital pobrał z funduszu krajowego więcej niż budżet przewidywał o 37.820 zł. przezco wynik korzystny wykazany przez Wydział krajowy przemienił się na nie korzystny, jak powyżej wykazano.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Wydatki tego funduszu preliminowane na 493 zł. wynosiły faktycznie tylko 311 zł. Dochodów własnych fundusz ten nie posiada żadnych. Fundusz krajowy pokrywa wszystkie jego wydatki, i z tego tytułu fundusz krajowy zapłacił mniej niż preliminowano o 182 zł.

Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

Wydatki.

Wydatki tego zakładu preliminowane na kwotę 155.211 zł. wynosiły w rzeczywistości 163.875 zł. były więc większe od preliminowanych o 8.664 zł.

Rub. I. „*płace i emolumenta etatowe*“ wykazują rzeczywiste wydatki mniejsze od preliminowanych o 692 zł. z powodu interkalaryów. Z tej rubryki jednak udzielone zostały także

zaliczki na płace w budżecie niepreliminowane. Zaliczek tych pozostało z końcem roku budżetowego niespłaconych 2513 zł. i z tego powodu powstało w tej rubryce przekroczenie w kwocie 1821 zł. Niespłacone zaliczki przypisane zostały do zwrotu, a nadto mają w znacznej części pokrycie w zwrotach zaliczek z lat ubiegłych, które niepreliminowane wpłynęły do kasy w kwocie 1.959 zł.

Rubr. II. „Koszta utrzymania osób nieetatowych“ wykazuje mniejsze niż preliminowano wydatki w kwocie 2.529 zł. Interkalarya mniejsze, koszta wiktury i ograniczenie ilości służby spowodowały to budżetowe zaoszczędzenie.

Przekroczenie w rubr. III. „Pensye i emerytury“ o 506 zł. spowodowane zostało przyznaniem emerytury Dr. Hankiewiczowi na podstawie statutu emerytalnego. Wydatek w rubr. V „odprawy“ w kwocie 1.725 zł. zamiast preliminowanych 40 zł. jest zwrotem funduszowi krajowemu zaliczkowo wypłaconej odprawy Dr. Laskiewiczowi.

Największe stosunkowo przekroczenie wykazuje rubr. VII. „Koszta gospodarze“, i to w dwóch głównie pozycjach, a mianowicie: w poz. 28 a) preliminowano na „zwykłą strawę i dodatki dla chorych“ 37.000 zł. wydano zaś faktycznie 40.380 zł. przekroczone więc preliminarz o 3.380 zł. Uchwalony w budżecie kredyt polegał na przypuszczalnej ilości dni leczenia 176.000 a koszt jednego dnia żywienia miał w tej ppzycyi wynosić 21 centów. W rzeczywistości zaś było dni leczenia 197.901, a koszt jednego dnia żywienia kosztował tylko 20.4 centa. Wynikłość więc wykazuje zaoszczędzenie $\frac{1}{10}$ centa na 1 dzień żywienia a na 197.901 dni kwotę 1.179 zł.

Przytoczone przez Wydział krajowy przy tej pozycyi wyjaśnienie, że to zaoszczędzenie zawdzięczyć należy zyskom z gospodarstw prowadzonych we własnym zarządzie, a wykazanych w kwocie 7505 zł. nie może się odnosić do roku budżetowego 1889, który pod względem kosztów dnia żywienia stoi prawie na równi z rokiem 1887, na podstawie którego układano preliminarz na rok 1889 a pod względem kosztów dnia leczenia był w ostatnich 4 latach najdroższy, w r. 1886 wynosił dzień leczenia 79·6, w r. 1887, 78, w r. 1888 79·3, a w r. 1889, 81·9. et.

Drugą z kolei pozycją wykazującą znaczniejsze przekroczenie jest pozycya 29, „Wydatki na opał“. Na te potrzeby preliminowano 5.200 zł. a wydano faktycznie 6593 zł., z powodu ostrej zimy i podrożenia cen materyałów opałowych.

Rubr. VIII. „Koszta sanitarne“ miała w poz. 40 na „potrzeby sanitarne“ preliminowaną kwotę 3.700 zł. a wydano na ten cel 5.105 zł. preliminowano więc przyzwolony kredyt o 1.405 zł. Wzrost ilości dni leczenia i coraz częstsze używanie droższych lecz skuteczniejszych środków leczniczych spowodowały to przekroczenie. Powody te uznał już Wysoki Sejm prelinując na rok 1891 na te potrzeby kwotę 5.000 zł.

Dochody.

Budże preliminował dochody własne zakładu na kwotę 156.960 zł, wynikłość zaś wykazuje rzeczywiste dochody w kwocie 179.806 zł. Nadwyżka ta dochodów powstała głównie z powodu pobrania od funduszu krajowego więcej niż preliminowano o 19.816 zł. tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych. Zamiast preliminowanej z tego tytułu 117.000 zł. pobrał zakład 136.816 zł.

Dochody własne zakładu	wynosiły	179.806 zł.
Wydatki	„ „ „	163.875 „
	Nadwyżka dochodów	15.931 zł.

wpłynęła do funduszu krajowego a gdy budżet preliminował w funduszu krajowym z tego tytułu dochód w kwocie 1.749 zł. przeto wpłynęło więcej niż preliminowano o 14.182 zł. Gdy się jednak zważy, że tytułem zwrotu kosztów leczenia pobrał zakład od funduszu krajowego więcej niż preliminowano o 19.816 zł., okaże się, że właściwie zakład nie tylko żadnej nie miał nadwyżki ale nadto, że fundusz krajowy wydał na ten zakład w roku budżetowym więcej niż preliminowano o 3.885 zł. przezco wynikłość przedstawia się jako niekorzystna o 5.634 zł. Wydział krajowy wykazując w przedłożonym zamknięciu rachunków wynikłość korzystniejszą od budżetu o 14.182 zł. nie uwzględnił przy tym zakładzie tak samo jak przy szpitalu powszechnym we Lwowie, że zakład kulparkowski pobrał od funduszu krajowego więcej niż preliminowano o 19.816 zł. wprawdzie nie tytułem dotacyi lecz tytułem zwrotu kosztów leczenia.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Zamknięcie rachunków tego szpitala za rok 1889 wykazuje wynik wielce niekorzystny pod względem finansowej gospodarki. Budżet preliminował wydatki na kwotę 168.398 zł. dochody w kwocie 171.621 zł. a do funduszu krajowego miała płynąć czysta nadwyżka dochodów w kwocie 3.223 zł (W budżecie cyfra ta czystej nadwyżki powstaje z porównania cyfry 5.353 zł. preliminowanej tytułem dotacyi dla dwóch oddziałów, z cyfrą 8.576 zł. preliminowaną jako nadwyżkę dochodów w dwóch innych oddziałach). Zamknięcie rachunków zaś wykazuje następującą wynikłość rzeczywistą: wydatki 197.396 zł., dochody 176.428 zł., a niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił 20.968 zł.

Z tego zestawienia wypływa, że wynik rzeczywisty był mniej korzystny o 24.191 zł. Do tej kwoty jednak dodać należy 3.961 zł. pobraną przez szpital od funduszu krajowego więcej niż preliminowano tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych. W ten sposób różnica między rzeczywistym wynikiem a preliminarzem na niekorzyść budżetu wynosi kwotę 28.152 zł.

Wydatki.

Wykazany powyżej niekorzystny wynik finansowy powstał z powodu znacznych stosunkowo przekroczeń w rubr. II. VII. VIII. XI. i XIV. wydatków.

Rubr. II. „*Koszta utrzymania osób nieetatowych*“ wykazuje przekroczenie w kwocie 1.733 zł. głównie z powodu większych wydatków na płace i wikt dla służby oddziałowej, dla której preliminowano razem 7.707 zł. a wydano 9.208 zł. Dla zwiększonego stanu chorych a głównie z powodu chorób zakaźnych utrzymywano nadliczbową posługę, a nadto z powodu wyższych cen artykułów żywności, koszt wikt był droższy.

Rubr. VII. „*Koszta gospodarcze*“ Miała preliminowaną kwotę 81.357 zł. wydano zaś 93.743 zł. czyli więcej o 12.386 zł. Znaczne to stosunkowo przekroczenie spowodowały następujące pozycje: poz. 29 a) „*zwykła strawa i dodatki*“. Na te potrzeby preliminowano 39.500 zł. a wydano 45.503 zł., poz. 29 f) „*pieczywo*“, na które wydano 6.321 zł. zamiast preliminowanych 5.300 zł. Przekroczenia te tłumaczy Wydział krajowy zwiększoną ilością dni leczenia i wyższymi cenami głównych artykułów żywności. Preliminarz na rok 1889 układano na podstawie wynikłości z r. 1887. W tym roku było dni leczenia 182.903, w roku zaś budżetowym takich dni było 201.635. W poz. 29 g) wydano na wino 3.160 zł. zamiast preliminowanych 2.200 zł. Już w sprawozdaniu z zamknięcia rachunków w roku 1888, komisya budżetowa zwraca

cała uwagę Wysokiego Sejmu na tę pozycję. Pomimo że budżet preliminował w tej pozycji dla szpitala krakowskiego większe stosunkowo kwoty niż dla szpitala lwowskiego, pozycja ta w szpitalu krakowskim od szeregu lat znaczne stosunkowo wykazuje przekroczenia. Na rok 1889 preliminowano dla szpitala lwowskiego na wino 1.700 zł. a wydano tylko 1.067 zł. przy 240.348 dniach leczenia. Dla szpitala krakowskiego preliminowano 2.200 zł. a wydano 3.160 zł. przy 201.635 dniach leczenia. Koszt wina na dzień leczenia wynosił we Lwowie 0.45 centa, a w Krakowie 1.56 centa czyli prawie 4 razy tyle, w stosunku do roku 1887 ilość dni leczenia zwiększyła się o 10%, koszt strawy z dodatkami o 16% a koszt wina o 44%. Wprawdzie w krakowskim szpitalu więcej stosunkowo leczyło się osób płacących za siebie (w Krakowie dochód z tego tytułu wynosił 13.414 zł. we Lwowie tylko 8.468 zł.) lecz na to brał już wzgląd budżet, preliminując dla szpitala krakowskiego z mniejszą ilością dni leczenia wydatek na wino o 500 zł. większy od kwoty przeznaczonej na ten sam cel w szpitalu lwowskim. Dalszych uwag komisya budżetowa nie czyni, powołując się na takież uwagi, zamieszczone w sprawozdaniu o zamknięciu rachunków za rok 1888, do których jak świadczy sprawozdanie z czynności za rok 1890 Wydział krajowy starał się zastosowywać.

Zwiększona ilość dni leczenia spowodowała także przekroczenie w kilku pozycjach rubr. VIII. „koszta sanitarne“, z których poz. 43 „właściwe potrzeby sanitarne“ wykazuje wydatek rzeczywisty 6.459 zł. zamiast preliminowanego 3.700 zł. Znaczne stosunkowo to przekroczenie tłumaczy Wydział krajowy, oprócz wzmiankowanego już wzrostu ilości dni leczenia, także i tem, że używano kosztowniejszych przyborów opatrunkowych i że leczono chorych ambulatoryjnie.

W rubr. XI. „utrzymanie budynków“ przekroczono preliminowane wydatki nadzwyczajne 3.480 zł. o 4.427 zł z powodu koniecznej potrzeby dokonania robót w wyjaśnianiach Wydziału krajowego wyszczególnionych.

D o c h o d y.

W dziale dochodów jedna tylko rubryka wykazuje znaczniejszą różnicę między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem. Tytułem zwrotu kosztów leczenia preliminowano: od funduszu krajowego 124.000 zł., pobrano zaś z tego tytułu 127.961 zł. od funduszy obcokrajowych preliminowano 2.200 zł. a wpłynęło 3984 zł. W obu tych pozycjach nadwyżka dochodów wynosi 5.745 zł. gdy jednak tytułem zwrotu kosztów leczenia od płacących za siebie preliminowano 14.200 zł. a wpłynęło tylko 13.414 zł., przeto powyższa nadwyżka zredukowana została do kwoty 4.959 zł.

Wydatki szpitala św. Łazarza wynosiły	197.396 zł.
Dochody „ „ „	176.428 „
niedobór	20.968 zł.

pokryty został z funduszu krajowego. W jakim stosunku rezultat ten pozostaje do budżetu wykazaliśmy powyżej szczegółowo.

Fundusz policji krajowej.

Wydatki tego funduszu preliminowane na 305 zł. wynosiły 330 zł. na utrzymanie więźniów do Galicyi przynależnych w domach przymusowej pracy i poprawy po za krajem. Dochody własne tego funduszu wynosiły 6.116 zł. Pozostała po potrąceniu powyższego wydatku kwota 5.786 zł. wpłynęła do funduszu krajowego, jakto wykazuje rubr. IV. dochodów tego funduszu.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1883.

Wydatki tego funduszu preliminowane na kwotę 226.100 zł. wynosiły tylko 210.088 zł. a to z powodu, że nie wszystkie wylosowane obligacje i nie wszystkie płatne kupony zgłoszono do wypłaty. Z powodu mniejszych tych wymogów, fundusz krajowy, który po zużyciu całej pozostałości tego funduszu na inne cele, pokrywa wszystkie jego potrzeby, wydał w r. 1889 mniej niż preliminowano o 16.012 zł.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1884.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1885.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1888.

W trzech tych funduszach rzeczywiste wyniki nieznacznie tylko różnią się od preliminarza, a drobne te różnice nie wymagają osobnego omówienia. Fundusze te nie posiadają żadnych dochodów własnych ani pozostałości. Wymogi ich w całości pokrywa fundusz krajowy.

We wszystkich trzech funduszach, fundusz krajowy wydał więcej niż preliminowano o 689 zł.

Przechodzimy do trzeciej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięć rachunkowych funduszy samoistnych budżetem objętych.

Fundusz domestykalny, fundusz kultury krajowej, fundusz stanowy sierociński i fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Wszystkie te fundusze nieznacznie tylko wykazują różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem, a pozostałości kasowe użyte zostały w myśl obowiązujących przepisów, bądź na pomnożenie majątku zarodowego, bądź też, jak fundusz hr. Stadnickiego, zachowane jako pozostałość kasowa na dalsze wydawnictwa, albo wreszcie, jak to miało miejsce we funduszu kultury krajowej na dotację dla szkoły rolniczej w Dublanach.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Wydatki tego funduszu preliminowane na 51.831 zł., wynosiły w rzeczywistości 53.764 zł. a to z powodu, że w roku budżetowym spłacono także zaległe wylosowane obligacje i zaległe kupony. Dochody własne tytułem zwrotu pożyczek udzielonych powiatom i tytułem prowizji od tych pożyczek wynosiły 928 zł. Pozostałą nadwyżkę wydatków pokrył fundusz krajowy, który z tego tytułu wydał więcej niż preliminowano o 6.205 zł. jak to wykazano w rubr. XIV wydatków funduszu krajowego.

Ogólny stan tego funduszu z końcem r. 1889 był następujący:

Z emitowanych w r. 1873 obligacyj tej pożyczki	1,600.000 zł. — ct.
nie spieniężono	154.800 zł.
spłacono i ściągnięto z obiegu wylosowanych 261.200 „	
wykupiono funduszami pożyczki z r. 1883 . 772.000 „	1,177.700 „ — „
pozostaje do spłacenia i ściągnięcia	422.300 zł. — ct.
która kwota stanowiła ogólny stan bierny.	

Z udzielonych z tego funduszu pożyczek	1,166.300 zł. — ct.
spłacono po koniec r. 1889.	1,158.818 „ — „
pozostaje do ściągnięcia	7.482 zł. — ct.
Zaległe odsetki wynoszą	5.861 „ — „
„ odsetki zwłoki	2.502 „ — „
Ogólny stan czynny	15.845 zł. — ct.

Zauważyć jednak należy, że z tytułu zaległości procentowych i odsetków zwłoki, część pewna będzie musiała być odpisaną jak to dotychczasowa praktyka poucza.

Wydział krajowy w księgach swoich wykazuje jeszcze w stanie czynnym tego funduszu z końcem r. 1889 kwotę 270.05 zł. pozostałą z większej kwoty 349.875 zł. wziętej z tego funduszu na budowę kulparkowską po potrąceniu kwoty 26.988 zł. wziętej z funduszu krajowego na częściowe pokrycie niedoboru z r. 1888, kwotę 52.836 zł. użytej na pokrycie niedoboru r. 1889

Fundusz podrzutków w Krakowie

Rzeczywisty wynik tego funduszu wykazuje nadwyżkę dochodów w kwocie 60 zł., która wcieloną została do majątku zarodowego. Nadwyżka ta była mniejsza od preliminarnej o 126 zł.

Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Dochody z dotacji krajowej, zwrotu pożyczek udzielonych powiatom, prowizyi zwłoki i prowizyi z lokacyi wynosiły ogółem 47.012 zł. Wydatki w udzielonych powiatom pożyczkach bezprocentowych 44.500 zł., pozostałość z tego roku wynosiła przeto 2.512 zł. Gdy do tego dodamy pozostałość z roku 1888 w kwocie 13.748 zł. otrzymamy ogólną sumę pozostałości kasowej z końcem roku 1889 w kwocie 16.260 zł., z których 14.860 zł. ulokowano w funduszu krajowym a 1.400 zł. pozostało w kasie krajowej gotówką. Oprócz tego posiadał fundusz ten z końcem roku 1889 w pożyczkach udzielonych powiatom kwotę 136.520 zł., a ogólny stan czynny wynosił 152.780 zł i w porównaniu z r. 1888 powiększył się o 20.337 zł., a mianowicie 20.000 zł. z dotacyi krajowej a 337 zł. z prowizyi od lokacyi i z prowizyi zwłoki.

Fundusze krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych

a mianowicie: Gniłej Lipy (sekcya górna), potoku Kisieliny, rzeki Łęgu, rzeki Trześniówki i potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni, są szczegółowo wykazane w przedłożonym przez Wydział krajowy zamknięciu rachunków i nie wymagają szczegółowego rozbioru. Zauważyć jednak należy, że fundusz regulacyi Gniłej Lipy nie wykazuje w tym roku datków konkurencyjnych, a sprawa zaciągnięcia pożyczki z funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych na spłatę reszty datków konkurencyjnych była w toku Fundusz regulacyi potoku Kisieliny nie wykazuje również dochodu z tytułu datków konkurencyjnych, ponieważ wydział spółki wodnej nie zdołał jeszcze był rozłożyć ich na członków spółki, nakoniec i fundusz regulacyi potoku Krzemienicy nie wykazuje dochodów z tytułu datków konkurencyjnych ponieważ spółka wodna nie została jeszcze zawiązaną

Zdawszy w powyższy sposób sprawę z przekazanego jej zamknięcia rachunków i opierając się na wywodach i uwagach w niniejszem sprawozdaniu zawartych, komisya budżetowa wnosi:
Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwała pierwsza.

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutorium z rachunków funduszu krajowego, funduszków dotowanych ze skarbu krajowego i funduszków samoistnych budżetem objętych, złożonych za rok budżetowy 1889.

Uchwała druga.

Powyższe absolutorium udzielone Wydziałowi krajowemu, obejmuje także absolutorium dla Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Uchwała trzecia.

Na pokrycie niedoboru roku 1889 w sprawdzonej wysokości 290.134 zł., wstawia się do preliminarza na rok 1892 kwotę 290.134 zł.
We Lwowie dnia 14. marca 1892.

Przewodniczący:
Dunajewski w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Bernard Goldman w. r.

